

x:rite

colorchecker CLASSIC

R. 57.567

SELECTIONES A-02298 (2)

EX R. P. M. Fr. JO. LAURENTIO BERTI,
Ilmô. Melchiôre Cano, nec non
Oscénsi Fastôgraphô

THEOLOGICO-DOGOMATICÆ, POLEMICÆ, SCHOLASTICÆ,
Historicæ, et Chronôlogicæ
Positiones,

QUAS PROVINCIÆ COMITIORUM INTER
solemnia sub auspiciis

P. Fr. VALERII A S. THERESIA, LECT. JUBILAT.
Casaraug. Archidiaeceseos Synod. Examinatoris nec
non Augustinensium Corona Aragonia
Excelsatorum à Secretis
in corundem

EXTRA = MUROS
CESARAUGUSTANO TEMPIO
PÚBLICO AGÓNI SISTIT

Fr. EMMANUEL A SS. TRINITATE,
EJUSDEM INSTITUTI PROFESSOR.

Die 22 Aprilis,

Anno MDCCXC.

Hora III.

Vesp.

Cesar-Augusta : Ex Officina Joannis Ibañez, Bibliopolæ.

M.C.D. 2022

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS

521

PHYSICS

521

PHYSICS

521

A

2.298

M.C.D.

A. 2.298

R. 57.566

T. 460913

T. 460944

T 461036

C 2239290

EX R. P. M. Fr. JO. LAURENTIO BERTI,
 Ilmò. Melchióre Cano, nec nòn
 Oscénsi Fastògraphò

THEOLOGICO-DOGOMATICÆ, POLEMICÆ, SCHO-
 lasticæ, Historicæ, et Chronòlogicæ
 Positiones,

QUAS PROVINCIÆ COMITIORUM INTER
 solemnia sub auspiciis

P. Fr. VALERII A S. THERESIA, LECT. JUBILAT.
 Casaraug. Archidiaçeseos Synod. Examinatoris nec
 nòn Augustinensium Corona Aragonia
 Excaltatorum à Secretis
 in corundem

EXTRA = MUROS
 CESARAUGUSTANO TEMPLIO
 PÚBLICO AGÓNI SISTIT

Fr. EMMANUEL A SS. TRINITATE,
 EJUSDEM INSTITUTI PROFESSOR.

Die 22 Aprilis,

Anno MDCCXC.

Hora III.

Vesp.

Cesar-Augusta : Ex Officina Joannis Ibañez, Bibliopolæ.

Non abs re factum puto, si theolô-
gicas disciplinas ex Antiquorum plácitis,
studiisque Recemptiórum compléxus fue-
ro, in quibus nova simul, ac vétera pro-
ferantur, omniaque ad certa principia,
duce presertim, ac facem præferente
AUGUSTINO, quantum póterit imbe-
cillitas ingenii mei, revocávero. *Verba
sunt Cl. M. Berti in Parænesi ad Au-
gustinènses theològ. disciplinis formandos.*

Mathes Gonzalez del escult. N. DEL PIGAR. Se hallará en Casa d'Juan Laviex. L'brevo
M.C.D. 2022

BEATISSIMÆ DEIPARÆ,
EXCALCEATORUM
CORONÆ ARAGONIAÆ
AUGUSTINEN.

CELEBERRIMÂ SUB INVOCATIONE

DE COLUMNA
TITULARI.

NUdipes Aragonia Magni Augusti-
ni sòboles studiòsæ juventuti Co-
mitiòrum inter solènnia sacræ nunc pri-
mùm Facultatis oblatùra Positiones; non

celebratissimis Latinorum, Grecorumque
Poeticis, ne Hispanicae quidem erudi-
tionis Mecænatis, sed TIBI potis-
simum, BB. Deipara, istud sistere
qualecunque munusculum, jure, sapien-
terque decrevit. Illam enim ea mente,
eoque consilio præditam esse novimus ut
cui multis abhinc annis summum splen-
dorem, augustum nomen, felicem propa-
ginem, pietatem veluti ingenitam, at-
que faustum omne refert acceptum, ei-
dem etiam, beneficii non immemor, PP.
CC. coram Thèseon primitias consecra-
ret. Enim verò ab eà felicissimà èpo-
cha, nobisque non omninò absquè sumà
gratulatione recensendà; quum nimirum,
in Spiritu Sancto congregati, Majores
nostri TE suprèmam mundi, Cælò-
rumque Reginam, Aragoniæ Recollèc-
tæ Genti in Titulum juxtà, ac Tutè-
lam adscriverunt; quod Matrìti profec-

tò Annò V. Æ. millesimò sexcentesi-
mò decimò septimò factum novimus: ab
eà, inquam, felicissima èpochà, jure
quidèm gratulatur Provincia Nostra,
alteram sibi novèllo Israel nubis, et
ignis COLUMNAM affulsisse, quà
et Erènum Augustiniànam, quasi al-
teram solitudinem Ethàn in magnà
temporum vicissitudine secùra percoleret,
et religiosæ pietàtis stàdium, velut ig-
neis talàribus progrediens, bevi confice-
ret EXCALCEATA. Hæc quidèm om-
nia gratò perpèndens ànimò Augustini
Familia, dum TUO gloriam conges-
sise Nomini affectat, non nisi suum
tantis sub auspiciis splendorem ambire,
atque novò titulò, novàque ratione per-
quirere, videatur. Munùsculum, quip-
pè fore crèdidit, suæ nedùm humilitàti
dignum ut æstimandum sit; verùm et
TUÆ Celsitudini visum non ire pèni-
tùs

tus indignum, arbitretur. ; Ab! Ipsam
utinam non fallat voluntas anxia. Enim
verò, exiguam grati pectoris significa-
tionem benignus dignata excipere si fue-
ris, haud omnino dixerim, Virgo Dei-
para, suspicioni vel levissimæ obnoxium
fore, Fac ergò, semel, iterumque ob-
tèstor. nè TUÆ donum Provinciæ ad-
pernètur Majètas TUA, cujus nòmi-
ne devinctissimum TIBI, seque obse-
quentissimum profitètur.

Fr. Emmánuel á SS. Trinitáte
Filius mínimus.

CAP. I.
DE PROLEG.
AD SACRAM
THEOLOG.

ON fabulósam illam Theôlogiam, quâ in Theâtris utebântur Ethnici, nec phisicam áliam, ac naturálem, ab AA. Philosophis pro Deorum investigandis genésibus usurpáram; sed sacram, et quam rerum divinârum ex revelátis principiis comparátam doctrinam appellat M. Berti, penès principes ejus disputatiónes, atquè tractatus, inspectâ Sanctíssimi Paréntis, ac Doctoris nostri *Augustini* mente, distinctis capitibus adsúmimus defensándam.

I. Et primò quidè illius in positivam, scholasticam, mysticam, polemicam, dogmaticam &c. partitiones probamus, parati reddendo inter omnes discrimini lubenti animò.

II. Firmamus deinde, eam propriè esse scientiam, tum speculatricem, tum praticam, cujus attributionis objectum Deus; *adaquatam* autem omnis conclusio, *formale* verò est ipsa divina revelatio.

III. Scholasticam novimus profligandis hæresibus, fideique servandæ summè utilem, ac necessariam: utilem etiã, nec tan èn necessariam omninò methodum, ad quam illam S. Joannes Damascenus, et Sent. Magister; vel potius S. P. Aug. (*) revocavere.

IV. Theologo præterea Dialècticæ, et Naturalis Philosophiæ necessarius est usus.

V. Quæ tamèn, quum operæ præmium expotularit, erunt ipsi, divinæ revelationi subnixo, in fidei obsequium captivanda.

VI. Ergò Theologus et divina revelatione, et humana ratione ducitur in suorum theorematôn demonstratiõne. Vel si mavis, auctoritate ducitur, quæ novèm *Locos Theologicos* constituit, et ratione. Quam autem sit nostra circa singulos mens, seqq. aperiemus.

CAP.

(*) „Si quid de fide distinctè sentimus, apertè dicimus, audentè assérimur, id totum Augustino debémus. Ipse enim „Theologiæ, quam *Scholasticam* vocant, formam primus invenit, quem imitati sunt Mag. Sent., Alex. de Ales, S. Thomas, S. Bonav., Scotus, Ricardus, et cæteri Scholastici Doctores.“ Ita S. Thomas à Villanova (*Conc. 1. de S. P. Aug.*)

CAP. II.

DE PRIMO LOCO THEOLOG.

SACRA NIMIRUM

SCRIPTURA.

Quam Supplementum de *Locis Theologicis*, quod jam diu in Proleg. ad Theolog. Cl. M. Berri desponderat, *aliis*, ut ipse ait, *distractus opusculis*, et communi mortalium fatô præventus, numquam perfecerit; Satiùs ipsi visum est in Schól. postr. Venetæ edit. Adolescentes commonefacere, ut Illmi, et Eruditiss. Melchioris Cani elenchum eâ de re consulerent. Morem ergo nos consilio quidem ópimo gerentes, Canumque ipsum, non secús, ac celeberrimum Augustinián. Theologum, qui Buziánæ Synópsi quintum de eodém argumento volumen addidit, sectantes, firmamus:

I. Theológicos inter libros, quo nomine instituéndorum argumentorum sacris dogmátibus confirmandis, atque tuendis fontes intelligimus, primam sedem obtinere Scripturam S., id est, N. ac V. Testamentum, in quo Deus sua hominibus mystéria revelávit.

II. Scripturam deinde certis quibusdam Libris comprehendí, quorum varii fuere, cum penès Hellenistas Hebræos, ac Palæstinos, tum in Cathólicâ Ecclesiâ cathalogi, donèc Trid. Synodus in Vèteri Vulgatâ contentos sacros, et canónicos (numetò 72.) declaravit.

III. Eorum nonnulli Protocanónici vocantur, quos ab ipsis primordiis statim amplexata est Ecclesiá: alii

Deuterocanónici, tractu tēporis in divinatorum Librorum album relati.

IV. Inspecatā porrò matērie, de qua sermo in eis est, quosdam legāles, sapientiāles alios, nonnullos históricos, prophetāles permultos rectè dixeris.

V. Quemādmodum et omnes singulorum sentēncias, ac plurima verba quadruplicem sensum nimis vulgatum sortiri posse.

VI. Certum præterea, atque perspectum nobis est, numquam omninò, nè in ipsā quidem babilonicā captivitate, nec sub Antiochi prophanatione sacros Scripturæ Códices periisse.

VII. Qua propter Esdras, velócem in lege Dómini scribam, eósdem instaurasse, aut hebráicum canónem confecisse, negamus omninò.

VIII. Ad eórum etiam aspháliam quod attinet, tamen si divinis Scriptoribus præsentissimam fuisse credamus eam S. Spiritus adsistentiam, quæ nequè in sensibus, nequè in verbis deceptionem ullam pateretur: nihilo secius minúscula etiam verba, cómmata, et apices ab ipsò S. Spiritu dictata fuisse, nè fide, nè ratione cogimur adsérere.

IX. Fatémur ergò, principem Sacrorum Bibliórum Auctorem esse Deum; secúndum autem hóminem illum, quò tamquam instrumentò Deus usus est.

X. Iste relatè ad Códices, Pentatheúcum integrantes, est Móyses; non secus, ac Jósue Libri, qui ejus nomen præsefert.

XI. Non ità Júdicum, Regum, Paralipomenon, ac secúndi Esdræ, quorum incertus est Auctor.

XII. Tobiaè verò Scripturæ plerique videntur Autographi: duódecim priórum cap. Pater; duórum posteriorum Filius, demptò quidem binò postremò v., ab utrisque Tobiaè commentariórum collectore adjéctò.

XIII. Addimus, Históriam Judith, Esther, Jobi, Davidisque Psalterium; summá afflante divinitate, conscripta fuisse.

XIV.

XIV. Necnon Librum Sapientiæ, quambis eâ præditum conditione, qui nec Salomónem, nec Philónem quemlibet habere videatur auctores.

XV. Ejusdem supremi Numinis instinctu reliquos V. et N. Testam. Libros, etsi variò idiómate novimus elucubratos.

XVI. Si enim demas Machabæorum II., qui græcè scriptus est, et Thobiæ, Judith, atque Daniélis, qui chaldæicè; donati fuere V. Testamenti supersites hebraicis verbis, phrâsibus, characteribus.

XVII. Novi deindè Testam. solus Matthæus syriacus est, cæteris græcanicâ linguâ in lucem editis.

XVIII. Enim verò sacri codices, hisce primitus linguis exarati, ad alia postmodum idiómata versi fuere; operâ precipuè 70, Interpretum, qui Hebræi genere, Alexandriam à quodam Ptolomæo, fortassis non eo, qui Ppiladelphus dicitur accersiti, V. Testamentum in græcum translulerunt.

XIX. Antiquissima porró, ac celebratissima isthæc 70. versio nostrâ é iam ætate genuina extat, et authentica.

XX. Alia præterea fuere, natò Christo, græcanica transumpta, Aquilæum nimirum, Samaritanum, Theodotiânum, Hierichuntinum, Nicopolitanum, et quæ, cædro digna, furentissimâ in Orientem Saracenorum irruptione miserrimè perierunt, asteriscis etiâ (*) , obelis (. |) , lemniscis (~) , ac hypolesniscis (÷) distincta, improbò quidè labore, summisque vigiliis in unum congesisse fertur Origenes, Tétrapla, Héxapla, Octapla.

XXI. Græcis Latinorum veniunt adjungendi codices, qui ætate SS. PP. Hierón. et Aug. erant prope modum innúmeri.

XXII. E quibus Itala versio, à P. Aug. in sacris christianorum conventibus adhibita, ad Magnum usquè Gregorium innúmeras una præcelluit auctoritatè.

XXIII. Hòc potissimùm tempore Hieronymiana vigete coepit, cunctos comprehendens hebræici textus libros præter Tobiam, Judith, et fortè Psalterium.

XXIV. Atquæ hæc est Verus Vulgata Latinorum versio, morum, ac fidei libella, quâ vivitur Ecclesiâ, quam ornâvit Hieronimus, quam à mendis purgârunt Pius IV. et V.; Sixtus V., Clemensque VIII., et quam Tridentinum penes accuratiora exemplaria fontium græcorum, hebraicorumque auctoritati nihil derogans; jure merito definivit authenticam.

XXV. Summam enim ejus cum suis archetypis consensionem nonnulli etiam hæretici suspexere: in quâ veritatem indeclinabilem, metaphisicam certitudinem, infallibilem sacrôrum dogmatôn doctrinam revelatam prætereâ religionem altam secum ipâ conexiônem; antilogiam, contradiciônemque nullam, deprehendere quisque possit.

XXVI. Textus ergo, quos hæretici solémne ducunt, sibi invicem oppositos traducere, non nisi primâ fronte, ac specie tenus adversantur.

XXVII. Cujus rei spéciem exhibet seqq. inductio. Cap. I. Gen., et *ψ.* 2. c. 18. Ecclesiastici. = ejusdem capitis *ψ.* 26., et *ψ.* 44. c. 8. Joan. = Gen. c. 2. *ψ.* 2. et *ψ.* 17. c. 5. Joan. = Gen. c. 4. *ψ.* 26., et *ψ.* 4. ejusdem cap. = Exodi c. 20. *ψ.* 5., et *ψ.* 20. c. 18. Ezechiélis. = Num. c. 14. *ψ.* 29., et *ψ.* 1. c. 14. Josue. = I. Reg. c. 13. *ψ.* 13., et *ψ.* 10. c. 49. Gén. = Matth. c. 3. *ψ.* 4., et *ψ.* 18. c. 11. ejusdem. = Lucæ c. 3. *ψ.* 23., et *ψ.* 26. c. 1. Matth. = Actuum Ap. c. 1. *ψ.* 1., et *ψ.* ult. cap. postr. Joan. = Quæ omnia futurum fore speramus, ut ab ingeniolo nostro inter sese mutuò conciliëntur

APENDIX AD CAP. II.

DE NONNULLIS QUÆSTIONIBUS AD SACRA Biblia spectantibus.

I. **M**osâicam de Mundi ctearione Histôriam ethnicis quibuscumque præferre, præter divi-
nam

nam illius auctoritatem, etiam sanæ Critices elementa nos cogunt.

II. Augustiniana de sex diebus per Angélicas dumtaxat cognitiones diversis, ac de simultanea ferum omnium conditione sententia digna profectò est, cui subscribat eruditissimus quisque.

III. Evæ productio ex Adami costa litteralis est, non allegórica.

IV. Iisdem verè fecit Deus nūcas pelliceas, ad tegendam cóporis nuditatem.

V. Ambo etiám poenitere patrati criminis, æternam propterea adepti felicitatem.

VI. Paradisus locus erat corpóeus suprà vertices Mòntium Aratát.

VII. Primam mundi Civitatem, vocatam *Henócb*, circa A. M. 150. P. J. 860. á Caino ædificatam credimus.

VIII. Qui Erós putat superstitiosi politheismi auctorem, labili nititur fundamento.

IX. Quùm Adami generationes per Seth recensendæ venerint, posthabitâ græcorum códicum computandi tempora ratióne, certa nobis momenta suadent, hebraicæ, ac latinæ chronologiæ insistendum fore.

X. Nullâ vetante lege ab esu carniùm abstinuere antecíliviáni Patriarchæ.

XI. Illórum anni, ut potè solares, omninò æquales nostris dicendi sunt.

XII. Noacus, semetipsum inebrians, á peccato creditur immúnis.

XIII. Prima fuit, et cunctis prorsus hominibus comúnis Lingua hebræa.

XIV. Cujus in 72. divisiónem, simulque ingentem confusionem experti fuere Babelicæ Turris architecti.

XV. Abrám uxòri dicens (*Gen. 12.*): *dic ergó, quod Soror mea sis*, se non prodit mendacii reum.

XVI. Ipse primus fuit ex omnibus circumcisis; eique injuncta fuit circumcisio in signum, quod et suam pro-

geniem à cæteris secerneret, et originalem maculam ex opere operantis aboleret.

XVII. Melchisedech Rex Salem, et Divinus Sacerdos; non fuit Angelus, non cœlestis aliqua virtus, non Spiritus Sanctus, non deniquè Dei filius, sed verus homo, genere Channanæus.

XVIII. Non peccavit Moïses in occisione Ægypti, quem abscondit sabulò.

XIX. Jephthè, cum Ammonitis manus congregurus, votum emmisit, cuius in filiâ virgine executio nimis eum probat insipientem, atquè tyrannum.

XX. Saül Mulierem, habentem Pythonem in Endor, consulenti, non spectrum, aut larva, sed ipsa Samuëlis anima apparuit.

XXI. Nè levi quidè culpâ maculatus fuit Job, de dininâ providentiâ cum amicis sermônem texens quamlongissimum.

XXII. Summè probabile est, Salomônem impotentem mortuum, cum procacissime libidinis, tum nefandæ idololatriæ æternas in infernò pœnas lûere.

XXIII. Præclarissimum Jacobi vaticinium, (*Gen. 49*) iis verbis expressum *non auferetur sceptrum de Juda &c.* convincendæ de adventu Messiaë jadaicæ perfidiæ aptissimum est, pèremptorium, et indeclinabile.

XXIV. Promissa ibidem à Jacob dominatio solam Tribum Judæ comprehendit; minimè totam gentem judaicam, prout opinari Viros, in Theologicis exercitationibus versatissimos, conscii nos sumus.

XXV. Rabbinorum ergò testimoniis demonstrabimus, numquàm è regiâ Davidis stirpe, nè regnantibus quidè Machabæis, talem ad Christum usquè Æcmalotarcham, tantæque auctoritatis Ducem deffaisse, qui leges ferret et sceptri habenas moderaretur.

XXVI. Pari firmitudine ex prophetiâ Moïsis, Vita (*Deut. 18.*) loquentis: *Prophétam de gente tua sicut me &c.* eruitur idem catholicæ religionis dogma, caput, et fundamentum.

XXVII:

XXVII. Addimus in adventus Messiaë comprobationem Somnium Nabucodónosor (*Dan. 2.*); prophetiam Micheæ (*c. 5.*); vaticinium Aggai (*c. 2.*):

XXVIII. Et quod omnium primum nobis fuisse commemorandum, celebratissimum Daniëlis oraculum (*c. 9. v. 24. et seqq.*) *septuaginta hebdomades abbreviatae sunt &c.*

XXIX. Quarum supputationem hebdomadam ab Anno 7. Monarch. Artaxerxis Longim. exordiri, oportet.

XXX. Atque iis momentis innixi, quae sub V. Testamento erant, figuras, jamdudum succedente veritate completas fuisse; venisseque sacri temporis plenitudinem, in qua missus est ab arce Patris Natus, Orbis conditor; libentissime defensabimus; quemadmodum et ipsum, nisi Jesum Nazaranum, unigenitum aeterni Patris qua Deum, temporanae autem Matris Virginis qua hominem esse potuisse neminem.

XXXI. Desponsatio Virg. Mariae cum B. Joseph legitima fuit, et ante Gabriëlis de dominica incarnatione legationem celebrata.

XXXII. Magi, qui in Evang. dicuntur, Christum procidentes adorasse, id praestitere religioſo cultu, non mere politicò; Reges etiam ipsi, aut Toparchae.

XXXIII. Num Abgari ad Christum, et Christi ad Abgarum Epistolae genuinae sint? utriusque defendendum suspicio.

XXXIV. S. Michael, de quo saepius in Scripturâ fit mentio, non naturalis Dei filius, sed creatus spiritus est.

XXXV. Ejusdem conditionis est Archang. Gabriel, qui immerito Summus Spiritus, et tertia SS. Trinitatis Persona audiit apud hereticos.

CAP. III. DE TRADITIONE,

SECUNDO THEOLOGORUM

FONTE.

Scripturam sacram proxime sequitur Traditio, seu doctrina vivâ voce ab unô ad alterum, à majoribus ad posteros transmissa.

I. Adeò autem certum est Traditiones existere, et ab Ecclesiâ retinendas, ut vel ipsi Lutherâni, quibus eas repudiâ libello donare, quasi hereditario jure, solenne est, impium, nefandumque systema suum traditione explosâ, minimè propugnâre queant.

II. Existunt ergò, et vel divinæ sunt, vel apostolicæ, vel ecclesiasticæ.

III. Primi generis Deum habent auctorem, et fidei, morumque, non secùs, ac ipsa Scriptura, sunt regula, infallibilis, inalterabilis, abrogationis per Ecclesiam incapax; atque ineluctabile Theologo suppeditans argumentum.

IV. Ea propter quæ nobis hâc Traditione constant, fide divina credenda sunt, etiamsi in verbô Dei Scriptô non inveniântur expressa.

V. Pari mentis obsequiô apostolicas excipiendas esse, quas nimirum, Apóstoli vel Christi, vel Spiritus S. operâ instituti, ad posteros traduxerunt: v. g. BB. Deiparæ etiam partum subsequêta virginitas; pari inquam, obsequiô exceptum iri, non ambigimus.

VI. Si qua verò sit Traditio, cujus primævi auctores

tóres soli extiterint Apóssoli, dispensationis, abrogationisque capácem, uti et ecclesiasticam, róvimus.

VII. Utraque tamèn, si universalis fuerit, argumentationem prævet in fidei morumque materiá insuperabilem.

VIII. Præfatas autèm Traditionis sectionés sequuntur postmodúm perpetuæ, et temporáneæ; liberæ, et necessariæ; ad disciplinam tandèm, vèl ad fidem, moresque pertinentes.

IX. Tantæque erit earum in re tehôlogicâ vis, et energia, quantâ fuerit auctóris, durationis, extensionis, ac materiæ præstantia.

X. Quod Ecclesia ut dignoscendi sit capax, certis quibúsdam rēgulis utitur, quarum principem ex S. P. Aug. (l. 1. contra Donat. c. 24.) desúmit.

XI. Illis autem matúre perpensis, traditione divínâ constat Ecclesiæ, fidei Simbolum canonicum, et apostolicum esse; Spiritum S. à Patre, *Filióque* procedere; baptizandos infantes, esti fidei actu impotes; certum, et definitum esse Sacramentorum numerum &c.

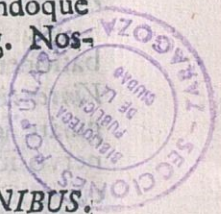
XII. Eidem apostólica traditione innotescunt aquæ; et vini in calice commixtio; translatio festi à Sabbato in Dominicam; quatuor Temporum institutio; ieiunium Quadragesimæ; sacrarum imaginum cultus, aliæquè id genus.

XIII. Traditione prætereà ecclesiastica, universali quidem, atque perpetua cónscii nos sumus, servándum jejuniúm in aliquórum Sanctórum pervigiliis; abstinendum á carnibus die Veneris; benedicendas quandoquè candélas, cineres, palmas, atque in Aug. Relig. Nostra S. Nicolai pauculos.

APPENDIX AD CAP. III.

DE NONNULLIS HISPANORUM TRADITIONIBUS.

I. **E**cclesiasticâ rursus totius (quâ latè patet) Hispanicæ Gentis Traditione nobis exploratum,

tum, atque perspectum est, B. Jacobum Majorem Jann. Evang. fratrem, Hispanias nostras peragrasse, hincque, in terrâ nimirum optimâ, evangelicæ prædicationis semina sparsisse, quæ fructum attulere centuplum.

II. Pari Hispanicæ Ecclesiæ consensione, aliisque integerrimis testimoniis, quibus refragari perinde est, ac insanire, certi sumus, BB. Mariam Virg. nostrâ in carne Hierosolymis Cæsaraugustam verius profectam, pluribus Angelorum millibus stipatam, eidem Jacobo Ap., propè Iberum contemplationi dedito, apparuisse; indeque originem duxisse priscam ejusdem Virg. Mariæ nomenclaturam de *Collumnâ*.

III. Enim verò statuita à nobis Jacobæa penes Hispanos prædicationis minimè obest, quominus Paulus etiam Ap., ac Doct. Gentium eandem in fide gentem suscepit erudiendam. Ita enim præter nonnullos SS. PP. affirmat in itagoge ad sacr. Geographiam M. Berti.

IV. Traditio quoque nobis fabet, ut de incorruptæ veritatis asseveratione, non secus, ac de celebratissimæ Patriæ Nostræ gloriâ sollicitis, seq. positioni liceat utroque pollice subscribere: *Osca in Aragonia primam lucem adspexit S. Laurentius Martin, et Romanorum Archi-diaconus.*

V. Ecquidnam de S. Vincentiô, gloriozô itidem Martyre, ac S. Valerii Ep. discipulo sentiendum? Mentem nostram aperit Seq. Aña, è Brey, Ulyssiponensi deprompta: *Osca Vincentium genuit; Cæsaraugusta stolâ exornavit; Valentia martyrio coronavit; Olyssipo sepulturâ decoravit.*

VI. Addimus; argumentum in hujusce rei comprobationem, ab illis Breb. Rom. verbis depromptum *Vincentius Osca in Hispaniâ citeriore natus* &c. quid singulare et notatum dignissimum præferre, quò longè nervosius; majorisque ponderis emergit quàm sint alia ejusdem generis ratiocinia, ab Histôria Beviarii mutuata.

VII. Traditione præterea parati sumus ostendere, S. Orientium Auscitânium Episcopum, cujus nonnullæ Reliquiæ Annò reparatæ salutis 1609. Ausciô, advectæ
sunt

sunt Oscan, ex SS. Oréutiô, et Patiéntiâ progénitum, ac S. Lauréntii geméllum fratrem fuisse.

VIII. Uteriùs : nedùm Traditionis, verùm et authentici testimoniî præsiðiô suffulti, défensábilis, SS. MM. Justi et Pastóris quammaximam reliquiátum partem Oscan in urbe nobili apud S. Petrum Véterem ab A. 1499. venerari : indèque operâ S. Pii V. Pon. O. M., necnòn Philippi II. Hispan. Regis Cathólici; quúm Oscensem, Jaccensemque Præsulem gereret, qui Tridentinæ Syn. interfuit, D. Petrus Augústin; crus integrum sinistram S. Pastóris, duasque vertebrae dorsî cum unâ costâ S. Justi A. 1568. Complúrum translatas, in Cæsaraug. Monasteriô de *Altabás* juxtâ lapideum Ibéri magnum pontem páululùm consedisse, et signis, atque prodigiis innumeris claruisse.

IX. Appéndicem tandèm absolvimus, firmántes, Oscensem apud Illergetes Académiam, quam A. V. Æ. 1350. in Ergavicénsibus Comitibus restaurasse, et cumulátissimis privilégiis exornasse, légimus, Petrum IV. Arag. et Valént. Regem, á Q. Sertóriô Strenuissimo Romanórum Duce, sólido ferè antè incarnátum Dei Verbum séculô, sortítam fuisse primordia.

C A P. IV.

DE CATHOLICA ECCLESIA,

TERTIAM INTER LOC. THEOLOG.

SEDEM OBTINENTI.

I. **Q**uamvis S. Scriptura, divínaque Traditio sint, ut suprà scripsimus, inconcussa morum, ac fidei régula; quia tamèn neutra se solâ adèò perspícua est, ut nihil præseferat

humanæ menti prorsus impèriviūm, ac multiplicis sensus compos, aliquem vivum Júdicem agnoscamus, oportet, penés quem jus in ejusmodi controversiis dicendi, summa sit, infallibilisque potestas.

II. Judex porro iste non nisi ineptissimè diceretur esse, aut humana ratio, aut interior cujusque privati Spíritus persuasio.

III. Argumenta enim, quæ Chathòlicæ Ecclesiæ probant ejusmodi arbitrium á probò, et religioŝo Viro vendicandum, sunt et número plúrima et omni exceptiõne maióra.

IV. Nómínè autèm Ecclesiæ cætum fidélium intelligimus, sub unò cápite Christò, ejusque Vicariò Rom-Pont. Deo serviéntium.

V. Ením verò laudata societas, non é solis prædestinatís coaléscit, sed é peccatoribus etiám, sive públicis, sive occultis;

VI. Arcetque duntaxát á semetipsâ hæreticos, schismaticos, excommunicatos, et quotquòt in ovile per januam non introiérunt, Pagános, Turcas, atquè Judæos.

VII. Sola Romaná est, cui potissimùm competunt quatuor veræ Ecclesiæ characteres, á Byzantinâ Synodò recensiti, *unitas, sanctitas* &c.

VIII. Accedit, eam esse visibilem, ut potè sua modò sénsibus notissimò exercentem múnia.

IX. Deféctus præterea, ac excidii nésciam, etsi alibi, in Angliâ nimirum, Hollándiâ magna quidém ex parte, si non penitus interierit.

XII. Undequaquè ergò Rom. Ecclesia Spectetur, séq. invictissimè dedúcitur corollárium: Theòlogum, nempè, in fidei, et morum quæstiõnibus irrefragabile á definitiõnibus Ecclesiæ depromere ratiocínium.

XIII. Plura híc de Ecclesiæ partitiõne in Militántem, Purgántem, atque Triunfántem ingerénda forent: verùm quæ de primâ, partim firmata jam fuere, partim supèrsunt áliis appendicibus firmanda; de tertiâ autèm cápite XI. *de Deo viso* redivit sermo. En itaque

quæ Positiones ad secundam spectantes Ecclesiam.

APPENDIX I.

DE EA, QUE PIACULARIBUS FLAMMIS ADDICTA créditur, Ecclesiâ.

I. **A**Dversus Albig., Apostól., et Luther plúribus argumentis demonstrátur cathólicum de Purgatorii existentiâ dogma, in Conciliis etiam Lateranensi Florentinô, et Tridentinô definitum.

II. Illud quidém pro dúplici animórum, genere extat; iis nimirum, qui veniálibus culpis illigati, á corpore soluti fuére, atque aliis, culpâ quidém expértibus, non autém culpæ reátu.

III. In eò porró cárcere sanctis animabus nequè locus est mérito, nequè demérito;

IV. Beàtè tamèn debitórum satisfactióni per álium, quàm iisdem Ecclesiæ cunctórumque fidélium suffragia, Missæ, oratiónes, jejúnia, eleemósynæ, áliaque ópera pœnalia summe prosint.

V. Purgatorium, non incongruè dicitur, intrâ terræ viscera esse, ipsi damnatórum inferno finitimum.

VI. In ipsô corpóreas pœnas, maximè ignem, statuamus oportet, etiamsi modum, quô ánimas útere possit, ignoremus.

VII. De cuius duratióne dicta sunt, quæ P. Aug. habet (*l. 21. de C. D. c. 16.*) per hæc verba: *purgatorias pœnas nullus opinétur futuras, nisi anté illud últimum, tremendumque iudicium.*

APPENDIX II.

DE ECCLESIASTICA HIERARCHIA.

I. **E**Cclesiæ Hierarchiam cum Sancto Dionysiô Arcop. (si tamen auctor Operis est, quod
ejus

ejus præclarissimò nó nine decoratur) *sacrorum, omnium principatum, ordinatamque administratióem*, definiendam putamus.

II. Tribus illa potissimum officis constat; purgatione videlicet illuminatióne, et perfectione, quibus totidém Ordines respondent, Pontificum, Sacerdotum, Ministrorumque.

III. Nihil híc de horum Ordinum essentiã, caractere gratiã &c. firmare lubet; quòd isthæc peculiãri capite commódiùs expeditum iri, censeamus: nequè aliud nobis inhæserit ánimo, quam de Spirituali Ecclesiæ regimine contráctum impresentiarum habere sermóem.

IV. Ergò Ecclesiæ administratió penès sanctam plebem, ac sæculares Príncipes non est, sed penès Ecclesiasticos Viros, per veram consecratióem ad id múnus electos.

V. Nequè ii æquas indiscriminatim gerere in Ecclesiã moderandã partes dicendi sunt, sed primas ordine Rom. Pontifex, secundas Episcopi, tertias Presbyteri, postremas autèm Diaconi.

VI. Nihil itaquè mirum, si asseramus, Ecclesiæ regimén monarchicum esse, permixtum aristocratiã, et democratiã.

VII. Atquè ut propriùs ad cuiusque OEcónomi múnus accedere videámur: Pontificibus, ex officio incumbit, rudes purgare, purgatos illuminare atquè illuminatos perficere.

VIII. Ením verò duo prióra múnia sibi etiã vendicat sacer Presbyterórum ordo, quemádmódm primum Diaconórum promótió.

IX. Antístitum itaquè ordo perficiens est, et, ut B. Dion. loquitur, perfectionis auctor; Sacerdotum verò illumimans et initiatos ad sacrórum mysteriórum contuitum, divinamque synáxim addúcens; Ministrorum autén purgans, atque discernens; quinam et Ecclesiam introire, et sacram communionem percipere mereantur.

X. Horum porró Ministrorum electiõ, atquè vocatiõ

tiō non ad pópulum pertinet, sed ad Episcopos Episcoporum autem ad Clerum, jure positivò factum est, ut à Cardinalium duntaxat arbitriō pendeat Pontificis electio.

XI. Quòd si, vacante primâ Sede omnes simul Cardinales interirent, jus Summ. Potificem eligendi ad vicinos Episcopos, et Clerum Urbis devolveretur; cum aliquâ tamèn à generali Episcoporum conciliò dependentiâ.

XII. Hæc Clericos spectant, quos Spiritus S. pòsuit Episcopos, id est, Speculatores regere Ecclesiam Dei: cæterùm purgandòrum, et initiandòrum tres erant primis Ecclesiæ seculis ordines; Monachòrum, scilicet, consummatus; Plebis sanctæ, speculativus, atquè ejiciendòrum, qui sacræ speculationis, et communionis exors, Cathecúmenos, Apóstatas, Energumenos, ac Pœnitentes comprehendebat.

XIII. Quæ disciplina relatè ad Mònachos obtinuit, donèc IV. Ecclesiæ seculo *Clericorum officii* (verba sunt M. Berti) *aggregari cœperunt Mònachi, quos morum grâvitâ commendabat.*

APPENDIX III.

DE SACRO CARDINALIUM COLLEGIO.

I. **E**Cquidnam de eminentiss. Rom. Ecclesiæ Cardinalibus dicendum, quorum potissimùm consiliò vitur Românus Pontifex? Illi quidem ab ipsis etiâm primordiis originem ferunt, quùm nimirum, à B. Petrò urbis ordinati Presbyteri, ac in partem laboris, et honoris ut collegio eius adsciti, clarissimorum Prædecessorum vestigia reliquerunt, pedibus terenda posteròrum, Linus, Cletus, Clemens, Anacletus &c.

II. Fòrum numerus ad 25. videtur actus per Cletum tertium à Petrò Pontificem quibus Evaristus primò labente seculò diversarum Paræciarum contulit præfecturam.

III.

III. Mox Hyginus, crescente propè diem fidelium turba, alios in unaquaque Parochia Presbyteros præficendos curavit : quò ex tempore quævis Parochia, nec non ejus Presbyter, *tituli* cognomentum sortita est.

IV. Titulorum porro nùnerus vigesimam octavam unitatem numquam transcendit, quòsque óperâ Calixti III. Sixti IV. Leonis X. &c. ad sextam et quadragessimam ampliatus fuit XV. seculò.

V. Presbyteris septem Diáconos adjunxere R. Pontifices, quos intèr várias Urbis regiões distribuit S. Fabiánus seculò III.

VI. Enim verò quùm illæ quatuòdecim essent, pro commodiori elemosynatum, et Sacræ synaxeos in unoquòque Titulò dispensatióne, aliis Pontificem gerentibus ; duplo major evasit Diaconòrum nùnerus ; nonnullas postea, quemádmòdum et Presbyterorum, passus accretiones, donèc Sixtus V. Episcopos sex, Presbyteros quinquaginta ; Diaconos quatuòdecim, Cardinales instituit.

VII. Talis autèm tantaque est nunc sacra Cardinalatus dignitas, ut cæteras Ecclesiæ, etiàm Episcopales, et Patriarchales, summò duntaxat exceptò Pontificatu, longè superexcellat plerisque titulis.

VIII. Nihilominùs, quia Episcopos novimus Apostolorum tam pènès ordinis, quam jurisdictionis potestatem, successores, qui et Chrisma sanctificant, Sacerdotes consecrant, baptizatos confirmant, atquè à R. Pontifice *Venerábiles Frates* appellantur ; quorum omnium simplex Cardinalis compos non est : eòdem aliquò sensu, fateamur oppòrte, Episcopis inferiores.

IX. Tanti demùm à Summis Pontifi. habiti fuere, ut rubrum galerum ab Innoc. IV., purpureas vestes à Bonif. VIII., atquè ab Urbano itidem VIII. præcelsum Eminentia Titulum acceperint, quò omnes præter Imperatorem, Reges, Venetamque Rempublicam tenerentur, quemlibet *Cardinalium* insignite.

APPENDIX IV.

DE PLERISQUE CUIUSVIS SECVLI HÆRESIBVS.

Finitis de generali Ecclésiæ administratione positionibus, ventum jam est ad Hæreticos, ab ejus corpore, uti membra putrida, disectos. Labet itaque in illos animadvertere, cum relis, omnes ex quò transverberantibus; tùm jâculis, singulos confodientibus. Itâ profectò factum iri confidimus, si firmaverimus.

I. Hæreticòrum errores ut in plûrimum è pravis mōnibus, et corruptâ vitâ profluere.

II. Illos inter, et catholicos, nisi fortè doctissimos, ac annuëntibus Ecclésiæ Præsulibus, certâmen circâ religiõnem non incundum.

III. Quamoptinò jure indictam excommunicationem iis, qui acatholicòrum libros legerint, aut penès se retinuerint.

IV. Ecclésiã tandèm à D. Jesu-Christo fundatã non nisi irritò conãtu in pervérsis eòrum societãtibus quarri posse.

Hæc hæreticos omnes fèriunt: eandem cogentur singuli subire fortunã Historico-dogmaticã, quæ sequitur, iuductione.

§. I.

Infestarunt Ecclésiã I. sæculò Pharisæi (I.), Sadducæi (II.), Herodianii (III.), Ebionitæ (IV.), Nicolaitæ (V.), nec non Simónis (VI.), Gerinthi (VII.), atquè Menândri (VII.) assectæ peregrinis doctrinis, quæ seqq. nú nm. refutantur.

I. Legitimas quidèm, non frivolas, et legi contrarias servare Traditiones, ad æternam vitam juvabit plûrimùm.

II. Rationalis ánimus est immortalis, qui prohibè, peractâ resurrectione, iterùm corpõri colligabitur,

vèl aternâ fruiturus glóriâ, vèl supplició plectendus sempiternò.

III. Vetus lex Messiam promittens, non de Magnò Heròde fidem facièbat, sed de Jesu Nazaranò.

VI. Christus purus homo non est, ex Joseph, et Mariâ progenitus; sed verus ab aternò Deus absquè Matre, verusque in tempore homo sinè Patre.

V. Omni jure vètitus est promiscuus foeminarum usus.

VI. Dona Spíritus S. velle turpis luci gratiâ comparare, scelus est execrandum.

VII. Anilem fabulam putamus, mille post judicium carnales intèr delicias transigendos annos.

VIII. Mosáycam legem ad salutem etiamnum necessariam esse, non negamus modò; verùm et ab Evangelii promulgatione mortiferam arbitramur.

§. II.

Occurrunt nobis II. Sèculo Carpócrates (I.), Valentinus (II.), Márcion, (III.), Hermógenes (IV.), Ophitæ (V.), Helcesitæ (VI.), Encratitæ (VII), et Montanistæ (VIII.), quorum pestilentem doctrinam seqq. positionibus exufflamus.

I. Christus D. veros in semetipso dolores, veramque Crucis passionem expertus fuit.

II. Cujus divinitas verum humanum corpus assumpsit, non athereum.

III. Opinio de duobus rerum omnium principiis, uno bono, altero malo, falsa quidem est, atque perversa.

IV. Fictitia est primavera, improducta, et Summo Deo coaeterna materies.

V. Serpens, qui Evam decèpit, verissimus serpens fuit, et Diaboli organum: ea propter ineptè vocatur Teusóphia, id est, Dei sapientia.

VI. Spiritus S. non est foemina Christi soror, sed verus Deus, et tértia SS. Trinitátis Persóna.

VII. In sacri celebratione summè necessarium est vinum.

VIII.

VIII. Lícitum est, defunctâ primâ alteram, tertiâ, et quartam &c. uxores dúcere.

§. III.

ADversùs Praxéam (I.), Beryllum (II.), Sabéllium (III.), Novátum (IV.), atquè Manetem (V.), tertiî sæculi hæreticos, hanc esse, jure dixerim, catholice Ecclesiæ mentem.

I. Pater ætérnus, nequè in uterum Vírginis descendit, nequè crucis patibulum súbiit sed propièr nimiam caritatem, quâ dilexit nos, misit Filium suam &c.

II. D. Jesus-Christus, antequàm inter hómines versaretur, in propriæ Personæ differentiâ súbstitit, Verbum Patris.

III. Divinæ Triádos Personæ sunt profectò tres hypostases, non triplex ejúdem hyposthásis appellatio.

IV. Si lapsis post baptismum non esset impendenda absolutio: ¿ ut quid in Ecclesiâ foret divinum Pœnitentiæ sacraméntum?

V. Fingunt Manichæi, et quidem insulsè, Veteris Testamenti auctórem á tenebrarum Príncipe non esse.

§. IV.

HÆréseon in Ecclesiam irruens IV. sæculo furiosa collúvio, Arii nimirum (I.), Macedónii (II.), Apollinaris (III.), Priscilliani (IV.), Helvidii (V.), Antropomorphitarum (VI.), &c. ejúsmodi frænis coërceri posset.

I. Dei Filius non est Patris natura similis, sed omninó idem, consubstantiális, et *omnoúsius*.

II. Nullo momento probant Pneumatómachi, Spiritum S. esse creaturam.

III. Ua cum Corpore veram hominis ánimam assúpsit Patris Verbum.

IV. Illicita sunt quóvis título mendácium, atquè perjúrium.

V. BB. Deipara nullos ante vel post Christum p̄perit ex Josepho filios.

VI. Deus est purus, ac simplex omninò spiritus.

§. V.

Pelágius (I.), Nesrorius (II.), Eutyches (III.), Vigilantius (IV.), et Severus (V.): ipsi fuere ceterorum V. sæculi hæreticorum Antesignani, et Coryphæi. En, de eorum perfidiâ quæ triumphum reportant, Positiones.

I. Agnoscere præstat hoc in statu efficacem suapte naturâ grâtiâ, quæ liberum hominis arbitrium perficiat potius, quàm dirimat.

II. BB. V. Maria nedum *Christotocos*, verum et summâ proprietate *Deipara*, et *Theotocos* vocanda est.

III. In unâ Christi Personâ duæ naturæ consistunt, impermixtæ quidem, atque inconfusæ, invicemque distinctæ.

IV. Dormitabat profectò Vigilantius, quum SS. Martyrum Reliquias nullâ prosequendas adoratione censuit.

V. Hominum convëntus, qui proprio Episcopo, maximeque Româno, cervicem nollet inflectere, acêphalus optime; cœtus autem fideliû nonnisi perperam vocaretur.

§. VI.

Contra VI. VII. et VIII. sæculi Acatólicos, Acætmetas videlicet (I.), Agnoitas, vel, ut legit in Brev. Histór. M. Berti, Agnoctas (II.), Tritheitas (III.), Monothelitas (IV.), Gnosimachos (V.), Armenos (VI.), Icorómachos (VII.), Felicianos (VIII.). aliosque recensendos (IX.), inferius, hæc dicta sunt.

I. Catholica est sequens Scythiæ Monachorum enuntiatio: „Unus è Trinitate passus est“.

II. Christi ánima extrémæ iudicii diem, ineptissime dicitur ignorasse.

III. Ex divinarum hypostasum Trinitate non conté-
quitur triplex naturarum conditio.

IV. Binæ Christi impermixtæ naturæ binas etiã in
eo adstruunt impermixtas voluntates.

V. Christianum Virum non dedecet summa in om-
ni disciplinarum genere m̄ximèque in Sacris Bibliis, pe-
ritia : immò, quò uberior isthæc fuerit, eò congruen-
tiorẽ ipsi, utiliorẽ etiã, atquẽ honestiorẽ censea-
mus, oppòrter.

VI. Ut ab albo Sacramentorum Sacram Confirmati-
onem expungerent, nulla potuit Anénos cògere vera
ratio, momentum nullum.

VII. Nedùm Mártyrum Reliquiis, ut superiùs scrip-
si; verùm et ómnium Sanctorum, sive Reliquiis, sive
Imaginibus religiosus exhibendus est cultus.

VIII. Christus etiã cum hóc additò *quatenus homo*
naturalis est Dei Filius; non adicitivus, vel adoptatus.

IX. Invisibiles sub ignotis nominibus Uriël, Ragu-
ël, Tubuël, Símiël &c. invocare Angelos, prout fe-
cisse légimus VIII. século Aldebertum, et Clementem;
ni veneficam superstitionem dixerò, fanaticum rédolet,

§ VII.

Refractarii Græci (I.), et Prædestinatiani (II.), qui IX.
Século mysticum Christi corpus dilacerare conten-
debant, successores habuere in eadem, aliã licet via,
fovendâ conspiratione. Quamvis enim século X. sum-
mè quidẽ grassantia vitia, nullam autem ortam denuò
hæresim legérimus: nihilôségius istam in Ecclesiæ cam-
po novellæ zizaniæ penuriam cumulatissima errorum
ubertas subsequita est; quum videlicet, seqq. séculis
XI. et XII. nedùm Heribertus (III.), Berengarius (IV.),
et Roscellinus (V.); verùm etiã Petrus de Bruis (VI.),
Constantinus Chrysómalus (VII.), Abaëlardus (VIII.),
Porretanus Gilbertus (IX.), et qui in ejusmodi classe
dux, et signifer computari posset, Petrus Waldensis
(X.)

(X.) pestilentissimo suæ doctrinæ veneno Domini Tabernaculum respersere. Eorum porro impietati totis lacertis nobis obsistendum est, etiamsi eâ de causâ necessum foret, tenaciter firmare, quæ sequuntur.

I. Spiritus S. à Patre, *Filiòque* procedit.

II. Si qui unquam fuere Pædestinatiani, istius enuntiationis subscriptores, „Reprobi necessitate damnantur inevitabili“ temerariæ, et hæreticæ pravitatis notam subterfugere non debent; nec verò possunt.

III. Cælum terra, et mundus non extitere semper; sed in principio creavit illa Deus.

IV. Panis, et Vinum, in Eucharistiæ materia in Corpus et Sanguinem Domini verâ transubstantiatione convertitur.

V. Fefellit Roscellinum captiosa sua Dialexis, quum tres in Deo Personas, substantiâ distinctas, singulasque fuisse homines factas dogmatizavit.

VI. Baptisma, ante usum rationis collatum, validum est, licitum, justum, summâ commendatione dignum, atquæ æqui, bonique æstimandum.

VII. Frustrâ tentavit Chrysómalus honori, Principibus exhibendo, quidquam detrâhere: nihil etenim catholicæ religioni sacratius, quam in eò suprêmam Domini potestatem agnoscere, qui Dei Minister est, nec sinè causâ gládium portat, ut inquit Paulus: ad bonorum, videlicet, tutelam, malorumque vindictam.

VIII. Deum lucem inhabitare inaccessibilem, minime vetat, quominus à Beatis, supérno irradiatis lumine, clarissimè videatur.

IX. Nec à Deitate Deum nec à divinâ essentiâ relationes ante omne mentis nostræ molimen distingui, firmandum nobis est.

X. Evangelicam paupertatem sectári optimum quidem est: at Sacerdotes, in grave scelus prolapsos, omni penitus consecrandi facultate expoliare, impium, hæreticum, atquæ nefarium.

§. VIII.

ERupit in Galliis sub initia XIII. seculi, valdè Waldensibus affinis, Albigensium secta (I.), necnon Almarici, ejusque Discipulorum (II.), post quorum errores alii visi sunt adolescere XIV. seculo; Fraticellorum (III.), nimirum, Palamitarum (IV.), et Joan. Wiclefi (V.), quibus omnibus confirmandis, alia etiam succedere seq. seculo Hussitarum, Thaboritarum, Orphanorum &c. (VI.) deliramenta, hunc in modum refutanda.

I. Romana Ecclesia, veræ sanctitatis archetypus, à S. Silvestri ætate non defecit.

II. Præter conscientie stimulum, alia parata sunt reprobis in inferno supplicia.

III. Qui nondum venit; nec XIV. seculo venerat, Anti-Christus.

IV. Lux increata, à divinitate diffusa, ab eâ distincta, atque corporeis oculis adspectabilis, quæ Beatos Deum intueri senserunt Palamitæ, summam secum ipsâ contradictionem implicat.

V. Monachorum institutio, vota, atque mendicitas veræ Ecclesie decori, ornamento, edificationi, atque utilitati confert plurimum.

VI. Potest quisvis Sacerdos à prædicatione verbi Dei, tum ab Episcopis, cum à Rom. Pont. removeri.

§. IX.

QUæ adversus trium poster. seculor. A catholicos; eò quidem Ecclesie perniciosiores, quo callidiores reapserunt, numerosiores, et perniciosiores fuisse videntur; vacat in præsentiarum scribere, comprehenduntur paucis. Illos enim, ut clarâ methodo procedamus, in varias classes reducere, simulque refutare, conabimur. Ducendum exordium à Luthero (I.), Calvinò (II.), atque Socino, (III.): eundem mox obviam Jansenii (IV.),

Quie-

Quietistarum (V.), Bened. spinosa (VI.), et Peccati Philosophici assertorum (VII.), deirio: acuendus tandem stilus in Jo. Clericum (VIII.), Materialistas (IX.), ac innúmeros propemodum Libertinos (X.), qui hac tempestate vitia pro virili parte fovere, quam possunt maxime; catholicam autem radicibus evellere, Religionem, ac si pares essent; solemne ducunt. Ad rem ergo.

I. Dei præcepta iis, qui memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea, ut verbis utat Davidis; impossibilia non sunt, sed perfecta.

II. Calvini circa impiorum reprobationem scita catholicis auribus sunt dissona, horrenda, et execrabilia.

III. Humani generis redemptio, per verum Christi sacrificium in Ara Crucis effecta, verissima redemptio fuit, non metaphórica.

IV. Una est in hoc infirmitatis statu grátia esíca, sanctam in nobis dilectionem, voluntatem, atque operationem producens: altera sufficiens, quæ dat quidem posse, non autem velle.

V. Molinosiana inter orandum quies, toto cœlo à christiánæ perfectionis libella distat, deprehenditur.

VI. Deus, purissimus spiritus, nequit esse matéria ubique diffusa.

VII. Opus, ratióni dissonum, divinæ legi necessario repúgnat: erit ergo peccátum, et quidem theológicum.

VIII. Non jure, sed injuriá, eaque gravissimá factum est, ut Jo. Clericus in Libros S. P. Augustini fútiles animadversiones congereret.

IX. Rationalis ánima utrumque nescia mortis probaretur, etiámsi nullæ essent Dei, vel de perenni vita promissiones, vel de æternó supplició minationes.

X. Optimi Civis est, justitiam, et æquitatem in ómnibus præferre; legitimis potestatibus obedire; christianum ubilibet se prodere; probitatis etiámsi, atque integritatis testimonium, primum corám Deo, deindè coram hominibus habere; at qui sibimet persuaserit

serit

serit, bonos mores nihil æstimandos præ malis; indifferenter ad utrosque se habere unumquemque; nullo Rempubicam afficere damno libertatem conscientæ; perinde esse illius tranquillitati sive religionem, sive incredulitatem; duo dumtaxat esse credenda religionis capita, unitatem Dei, et Jesu-Christi missionem; qui, inquam, hæc et huius fûrfuris alia sibi persuasa fecerit, nedum Optimi Civis attributo se exspoliatur; verum et licentiôsi hominis, libertini vitii, et fortissimi spiritus conditiones induisse se, nôverit.

CAP. V.

DE CONCILIIIS.

- I. **C**oncilii definitionem, iis verbis à Theologis expressam: "Ecclesiæ Præsulum convëntus &c." non obstantibus impudentissimis Lutheranorum deliramētis, æqui, bonique æstimandam esse, coeetus sit, oppórtet, qui non videat.
- II. Illud autem, si cunctos Orbis Episcopos convocatos supponat, Generalis: si alicujus Regionis dumtaxat, Nationalis: si unius Provinciæ Provincialis: Diocesani demum Concilii sortitur cognomētum, si ad illud cujusvis Episcopatus acciti fuerint, Parochi, Canonici, Beneficarii, alii.
- III. Primi generis, legitimum œcumenicumque non erit, si ab alio, præterquam à Rom. Pontifice vocati fuerint Præsules: Secundum, à Primato: Tertium, à Metropolitano, postquam Pállium receperit; eoque impedito, ab antiquiore suffraganeò: Quartum, ab Episcopo electo, confirmatoque.
- IV. In OEcumenicis jure suffragium ferunt Episcopis ex privilegio Cardinales etiám, Relig. Ordinum Generales, atque Abbates, qui omnes hæc fórmula signare

nare consueverunt : *Definiens subscripsi*, ad differentiam Theologorum, et JCC. utentium ista : *Consentiens subscripsi*.

V. In reliquis non eandem semper servatam methodum comperiimus : Varia de variis afferemus, interrogati.

VI. Unum autem nobis est abundè exploratum, atque perspectum : Concilia, nimirum, è Viris Ecclesiasticis coactum iri. Num verò præviâ Laicorum, quantâvis etiâ eruditione pollentium, expulsione necne? declaramus paucis. Laici jure suffragii orbati sunt ; interesse tamèn posunt immo et debent maxime, Summi Principes, quorum præsentia, cum finiendis absque ullâ turbulentâ controversiis, tum Reginæ Majestatis jûribus sartis tectis servandis, juvabit plurimum : et „ ad honorandam, et confortandam Ecclesiam, (Verba sunt Card. de Alliaco) et ad ea, quæ ibi decreta fuerunt, quantum in eis est, exequendum. “

VII. Aliæ præterea recensendæ veniunt Synodi *mixtae*, quibus, nempe, Præside Rom. Pontifice, præter Clerum Urbis adstiterè etiâ exorici Episcopi, qui Romæ fortuito versabantur : atque Reginæ Comitæ, vulgò *Comites*, ad quas Episcopi juxta, ac Præceres, et Cómities Regni acciuntur, ut omnium suffragiis leges pro Civili, et Ecclesiasticâ Politia condantur.

VIII. Ad Generalia rursus quod spectat, videtur nobis, esse quidem congruentissima : at celebratis quandòque particularibus, non omninò necessariâ.

IX. Omniaque, si à Rom. Pontifice confirmata fuerint, in fidei, morumque negotiis asphaliâ prædita sunt.

X. Undè ex Pontificis oraculo confirmatis ineluctabile Theologus pro laudatâ materiâ depròmere poterit argumentum.

XI. Ejus porrò est, Generalibus Synodis præsidere, cujus est convocare, confirmare, atque irritare.

AP.

APPENDIX I.

DE GENERALIBUS CONCILIIS SINGILLATIM.

I. **T**Ria potissimum, ex Actibus constat, ab Apóstolis celebrata fuisse Concilia. Unum pro Judæ successorè deligendo : alterum ad 7. Diáconos consecrandos : tertium, ne baptismo regeneratis Gentibus onus circuncissionis, aliorumque legalium injungeretur.

II. Atque in iis Conciliis assérimus, futuris Sacerdórum conventibus præscriptam fuisse formam : ut pateat, ea non inventum esse Constantini M. quod scribit Pighius ; sed apostólicam, vel divínam potiùs institutionem habuisse.

III. Alia præterea ab Apóstolis hábita, condéndo fidei simbolo, nonnullisque cánonibus, non ambigimus : ubinam tamen, quò témpote, quòvè modò, disputant Erudíti.

IV. Post hæc autem principem sibi locum vindicat Nicænum in Bithinia, á M. Constantino coactum, cui præter 318. Episcopos interfuere sub gerente Præsidentem, Ossio Cordubénsi quamplures etiám Presbyteri, nonnulli Ethnici Philósophi, ac ipse religiosissimus Imperator, áureo quidém hærens sedili, sed infrá Episcopos, qui aliunde suam verè régiam, in Concilii sump-tibus exolvendis, testatam fecit munificentiam.

V. Diximus á Constantino coactum ; quod profecto contingit præviò S. Silvéstri Papæ consensu.

VI. Et quia nonnulli ægré ferunt positionem istam, sequens, nihili præteritá mollior, erit ipsis inténtis áuribus excipiéndá : „Octo prióra Generália Concilia dúo scilicet Nicæna, quátuor C. P., unum Ephesinum, et alterum Chalcedonénse, quæ a IV. sæculo ad IX. ab Oriéntis Imperatoribus convocáta légimus, nonnisi á Summis Pontifi. illis exteriùs interpositis, vocáta fuere.“

VII. Audiant præterea : „ Sacros. Tridentina Synodus, quæ eorum errores fulminibus percussit anathematôn, inter alia máximi habénda est, atquæ ut legitima, et œcuménica recipienda.“

APPENDIX II.

DE HISPANIARUM CONCILIIIS.

I. **G**enerálibus Conciliis adjiciamus oportet Hispaniæ nostræ nonnulla, et Nationália, et Provinciália, ad extirpandas hæreses, morumque reformationem hábita.

II. Et primò quidém Illiberitanum, anno fortássi 305. in Regno Granatensi celebratum, cui interfueré Ossius, et Valérius Antistites, Cordubénsis ille Cæsaraugustanus iste, legitimum prorsùs, et summâ veneratione dignum.

III. E cujus decretis Arelatenses Canones magnâ ex parte; necnòn Nicenus tertius, et Sardicensis decimusquartus conflati sunt, ut eòsdem invicem conferenti, parébit.

IV. Addimus, in ejus Canonibus nullum esse Iconómachis præsidium, nihilque non sanctum, non undequâque catholicum reperiri.

V. Post Illiber. Anno 380. Cæsaraugustánum I. et A. 400. Toletánum I. advérsus Prisciliánam hæresim cóacta fuére: ut ubi novus error, fatalem in humanis officíis necessitatem inducens, oriebatur, ibidém Episcopali judició damnátus interiret.

VI. Alia móx hábita fuére Bracaræ, Tarracône, Gerundæ, Ilerdæ &c., quorum pèrsequi singula, nimis longum foret.

VII. Nec tamén silentiò prætereundum celeberrimum Tolletanum III., in quo, omnium Hispaniæ Provinciarum, Carthaginensis, nimirum, Lusitaniæ, Galliciæ, Boeticæ, Tarraconensis, et Narbonensis convocátis

Epis-

Episcopis Num. 72., Fl. Recaredus Rex unâ cum omnibus Gothis Anno 589., Mense Januario, Ariânam hæresim ejuravit, catholicam ex animo religionem professus, et gloriosissimo propterea *Catholici* cognomento, Hispaniæ Regibus etiamnum proprio, decoratus.

VIII. Cumque *Christianissimi* Regis titulo Ludovicum XI. circa dimidium decimumquintum seculum coonestarit Mantuanum Concilium (iis attentis quæ narrat ex Peñalva Doctrissimus Nr. Didacus à S. Theresia in *Historia Virg. à Puero Perduto*) : subjungere placet ad majorem Hispanicæ Nationis gloriâ, octo saltim secula intercesisse, ex quo *Catholici*, Nri. Reges, Galliarum autem *Christianissimi*, cognominari cœperunt.

IX. In eò porro Toletano Concilio, compertum nobis est, Gabinum Oscensem Episcopum ordine decimum sextum subscripsisse.

X. Addimus, novem à tam felici Epocha transactis annis, aliud Oscæ apud Illergetes pro Ecclesiastica disciplinâ celebratum fuisse Episcoporum Sex, et duorum Abbatum Prov. Concilium, cujus meminere Loaysa, Morales, Mariâna, et Padilla, ut sileam Oscensem Historiographum, necnon (*lib. 3. de Syn. Diac. c. 1.*) Bened. XIV. ex Harduino.

XI. Cujus, etiamsi lubricâ tempestate perierint Acta, perseverant etiamnum duo Cánones, bonorum morum, et disciplinæ studium spirantes, eaque de causâ máximi pendendi.

XII. Porro creberrima Synodorum in Hispaniâ sequitis avis indictio, præter summam Catholicorum Regum pietatem, ac inexhaustum religionis zelum, in causâ esse videtur, cur religiosam Hispanicæ Gentis conversatióem, sacerdotális Ordinis splendorem, Monachorum disciplinam, Cánonom observantiam, Sacramentorum frequentiam, et Ecclesiarum nitorem, quasi hæreditario jure (gloriantèr dicimus;) custodiamus Hispani, didicerint indi, mirentur exórici, plaudant universi.

CAP. VI.

DE ROMANO PONTIFICE.

I. **Q**UÁTUOR potissimùm titulis nobis innotescit Generálíum Conciliórum Præses, Romanus Póntifex. Vel enim ipsum, ut Urbis Episcopum inspícuimus: vel ut supremum Ecclesiasticæ in Itália ditiónis Præsulem vel ut totius Occidentis Patriárcham: vel demum ut D.N. J.C. Vicarium, et S. Petri Successorem considerámus. Missis cæteris, de postremò conceptu sermónem instituemus.

II. Nobis itaque, rem ab ovo, ut inquit, exordiri cupientibus, firmandum principiò venit S. Petrum, quadòque Simónem, et Cepham in sacris Libris vocatum, non æquam omnino, sed cæteris Apóstolis superiorém à Christo in corpus suum mysticum potestatem, et facultatem accepisse.

III. Deindè, superior ista potestas ineptissimè honoris gratia Apostolorum Principi, quasi inter æquales primo, collata diceretur: ipsa etenim ampliorem jurisdictionem, auctoritatemve significat.

IV. Credendum etiàm divina fide, hujusce auctoritatis primatum non àdèò soli Petro fuisse próprium, ut eo ad Súperos migrante, Primatus etiàm migraverit: sed à Petro ad Linum, ab isto ad Cletum, cæterosque successióne legitimâ, nec interruptâ unquam, in ejus Cathedra suffectos, dirivari.

V. Petrum autèm Cathedram fixisse Romæ, eamque Annis circitèr 25. rexisse, quoad vixit: si dogmaticum factum non est in sacris codicibus expressum, saltem históricum erit, inconcussâ veræ Ecclesiæ traditione firmatum, cujus veritati, demptis Wicleffo, et Protestantium nonnullis, hactenus refragatus est nemo.

VI.

VI. At inquires: quum æquè certum sit, Antiochenam Ecclesiam ab Apostolorum Principe fundatam, & quonam jure Romana sibi primatum vendicavit? R. Id ita factum ex ordinatione Christi, qui mortem ei Romæ, non Antiochiæ oppetiendam indixit: oppetiit ergo, illiusque Primatus Romano successorî, non Antiocheno mansit adjudicatus.

VII. Hinc Romanus Pontifex Petri successor est.

VIII. Adde, quod ex alveo isto spontè fluit, Pium VI. Pont. O. M., qui Ecclesiæ hodierna die habenas feliciter moderatur, iisdem potiri prærogativis.

IX. Quanam ergo frontis audacia Almarici Galli Discipuli, qui seculo XIII., missis aliis blasphemis, Sanctam Urbem dixerunt, Babilonem, et Rom. Pontificem Anti-Christum, se gesserint, bardissimus quique judicet.

X. Nobis, summa erga Sanctam Sedem affectis reverentia, nonnulla firmare sufficiat, quorum I. est: Rom. Pontificis judicium circa juris, dogmatici quæstiones, ne suspitioni quidem erroris obnoxium esse.

XI. Secundum: illius in eadem materia decisiones irrefragabilem Theologo, argumentationem præbere.

XII. Tertium: in quovis Ecclesiæ Seculo Apostolicæ Sedis viguisse Primatum, nedum Canones condendo, exsequendo, et ad observantiam cogendo; verum et nutantes in fide confirmando, devios ad fidem revocando, et pertinaces a fidei communione segregando.

XIII. Quartum: inductum esse, ut Petri Cathedra Indulgentiarum, quas *Plenarias* vocamus, largitionem; Breviarîi, Misalisque correctionem; Vener. Dei servorum canonizationem; Ordinum Regul. probationem; Episcoporum confirmationem &c. sibi reservarit.

XIV. Postremum: fictitios esse, et vasto hæreticorum dolo conflatos, toties ad nauseam usque repetitos, Rom. Pontificum in fide lapsus; quod, ne gratis dictum existimetur, seq. inductione constabit.

APPENDIX

DE ROMANIS PONTIFICIBUS SINGILLATIM.

I. **S**anctus Petrus optimum Præceptorem Jesum, in exteriori fidei confessione defectum passus, iterum, atque iterum negavit: id tamen accidit, antequam Summus Pontifex crearetur,

II. Imprudenter etiam, sed absque fidei dispendio s' gessit, quum Gentes post Dominicam Ascensionem observandis legalibus, quæ tunc nec Salutî esse poterant, nec morti, obstrinxit: in faciem propterea, et serio à Gentium Apostolo reprehensus.

III. Si Epistola V. Decrer. germanum opus esset. S. Clementis defenderemus profectò verba, quibus ipsa communem rerum civilium usum persuadet, nullum supponere in ilibato Pontifice cum Nicolaitis Comercium: verum adscriptitiam putamus.

IV. Pessima fide factum est, ut Sexti Pythagorici Sententiarum Librum, è græco in latinum versum (ubi de Christo à summo Deo nisi fortè Gentilium phrasinè verbum quiddè:) S. Sixto II. Ruffius adjudicaverit.

V. Marcellini in Diocleciannæ persecutione lapsus, nisi putidis fabulis amandandus, quod verius; probaret dumtaxat, exterius timidum, ignavumque ejus animum in fide expertum fuisse deliquium, non interius.

VI. Liberior nèc II., nèc III. Sirmiensem formulam probavit; sed fortassis I., quæ non damnabat *Omissionem*, nèc erat expresse hæretica.

VII. Ex iis, quæ Gratianus affert (Can. 84. *Multi* I. Q. I.) S. Gregorio M. non nisi perperam adscriptis, inferri nequit, Doctissimum, Sanctissimumque Pontificem tria dumtaxat, Baptisma nempè Chrisma, Corpus, et Sanguinem Domini, agnovisse Sacramenta.

VIII. Quidquid ex Actis VI. Synodi adversus Honorium I. depròmi potest, tanti faciendi non est, ut
cum

eum, Monotelitarum hæresi infectum, asseverare, nos cogat.

IX. Ioannes XXII., nequidem ut privatus Doctor, assérvit: Iustorum animas intuitivâ Dei visione ad tempus orbâtas esse.

X. Post Leonem IV. vitâ functum A. 855., se- disse in Petri Cathedra fœminam, nómine Joannam; anilis est fabula, in Rom. Pontificum ludibrium confecta.

XI. ; Ecquænam proferenda sententia de vulgatis circa S. Petri Successores prædictiones, quæ S. Malachia Hibernorum Archiepiscopo tribuuntur? „Nemo credat, (Ita M. Berti) vaticinationes istas esse S. Malachia; atque interpretaména aliud esse præter alicujus luxuriantis Ingénii commémrationes; aut alicui mortalium momenta innotescere, quæ Pater pósuit in sua potestate, ut inquit Dóminus.“

CAP. VII.

DE SANCTIS PATRIBUS.

I., **I**lle verè, ac propriè Pater est Ecclésiæ, qui cum Sanctitate, et Doctrina competentem habet antiquitatem“ ajébat Vir Cl. Alphonsus Bapt. Ord. Præd. Huic verò sententiæ nihil Nos adendum existimamus, nisi finalem in vitæ Sanctimoniam, fideique orthodoxia perseverantiam; aut saltem condignam post lapsum respiscéntiam.

II. Hinc intèr Patres numerandus Tertullianus non est; quòd Antropomorphitis præluserit, Montanistis adhæserit, variaque circa rationalem animam paradoxa firmaverit; nèc tamèn palinódiam cecinerit.

III. A Patrum etiam albo expungendus Origenès, qui ordinationem in alièna diœcési, et abscissis virilibus, in semetipso provabit; perpetuum animarum circulum cum

Pelagiâsis induxit ; necnôn expiatis iniquis , futurum fore , ut gehénna finiretur , edôcuit : in iisdem erroribus persistens ad extrémum diem.

IV. Expungendus, inquam , á SS. PP. cathálogo, in-
tèr Hereticos Ill. seculi à Mag. Florez jure merito recen-
sus utrèque : quorum nihilóminus testimónia, pro com-
probánda Véterum Traditione, Theólogo usurpare licébit.

V. Ex advérso, summâ, quâ SS. Patres decet, reveren-
tiâ excipiendæ nobis sunt Cypriani, Irinæi, Justini, alio-
rumque sententiæ, qui etsi in aliquibus circâ fidem er-
roribus versâti fuerint, accedente postmodum Ecclesiæ
definitione , resipuerunt.

VI. Ad antiquitatem verò quod attinet ; quemád-
modum fuére Theólogo, qui Bernardum, Thomam , at-
que Bonaventúram dixerint competentis expertes : ita
nec defuere è diámetro oppóiti , qui Thomam etiám
à Villanova, et Franciscum Salesium Sanctos Ecclesiæ Pa-
tres apellaverint. Causâ autèm maturè perpensa , nullo-
bi felicius acta res apparebit, si cunctórum verba benignè
excipere, et quidèm reverenti animò, quantum fas erit,
exponere, fidem et nos faciamus.

VII. Tanti prætereà eórum auctoritas existimánda est,
quantí seqq. Cánónes osténdunt : (I.) Unius , aut alte-
rius Patris de divinis rebus sententia firmum Theólogo
argumentum non suppéditat, tacentibus á liis.

VIII. Pluriúm (II.) in idem quæsitum consensus,
paucis reclamantibus, valdè quidèm provábile, at neque
certum omninò ratiocinium præbet.

IX. Omnium autèm (III.) in quovis dogma suffragium
fidei regula est, è quâ Theólogo ineluctabili vi ar-
gumentari póterit.

X. Quòd si de controversiis , nullam cum fide ha-
béntibus connexionem, sermo sit ; non aliâ Patres fru-
úntur auctoritate , quám ratiónum quibus innixi fue-
rint. (IV.)

XI. Occurrénte prætereà (V.) in alicujus Patris opé-
ribus pseudodogmate, témporis tractu ab ecclesia pros-
criptò;

criprò; refèllere præstat erratum, non S. Doctorem.

XII. Inspiciendum sedulò, quònam modò (VI. Canon) Scripserint Patres: nùm Oratorio, nùm theologicò stylo: àn datâ operâ, an transitoriè: quò insupèr tempore; quâ ætate; quâ occasione: nùm antè exórtas hæreses, nùm post: àn júvenes, àn seníli maturitatè præditi &c.

XIII. Atquè ex iis concludendum, potioem esse pro cujusvis hæreseos confutatione Patrum auctoritatem, quí rheológicè, datâ operâ, et senes eámdem profligaverint.

XIV. Unde, si de Christi divinitate agatur, Athanasius: si de Incarnatione, Cirillus: si de gratiâ, librò arbitriò, et prædestinatiónis mystériò P. N. Augustinus, cæteris PP. Præferendi sunt.

XV. Hæc PP. in communi spectant: réliquum est, ut nonnullòrum orthodoxiam, nimis audacter ab Hæreticis impetitam, quantum vires ingenio nostri súppetant, sequenti appendice vendicemus.

APPENDIX

DE SANCTORUM PATRUM SINGILLATIM.

I. **S**ANctus Ignatius Martir, genuinus Auctor 7: Epistolarum, ab Ussério, et Vósio ad primævam integritatem restitutarum, nihil in eis, quod Arianam pravitatem redoleat, disseminavit.

II. Non jure, sed injuriâ dixere Sandius, et Episcopus, S. Justinum Martyrem, Platonicumque Philosophum Verbi divinitatem negasse.

III. Idem judicium ferimus de S. Irenæo Lugdunensium Antístite, et „Doctrinarum ómnium (ut verbis Tertulliani utar) accuratissimo exploratóre.“

IV. Clemens Alex., qui Dei Filium fatetur „Deum manifestissimum, fontem vivificum, per quem effecta sunt omnia“ cum ad puræ creaturæ conditionem non deprimit.

V. Dionysius Alex. in eâ quam scripsit ad Pentapolitas, Epistolâ de ejusdem Verbi divinitate sensit catholicè.

VI. Succubuit quidèrri errori Rebaptizantium Cyprianus; sed quam contraxit maculam, expiavit martyriò.

VII. Nihil in Athanasio, acerrimo Arianorum insecratore, sacris dogmatibus adversum deprehenditur.

VIII. Ejusdem auctorem esse Symboli *Quicumque vult* &c. nequit evidentèr probati.

IX. „ Quod verò narrant (M. Berti sec. IV. c. 4.) de Athanasio púero, alios púeros baptizante, magnâ laborare suspitione, demonstrant in ejus vitâ docuss. PP. S. Mauri. “

X. Christum verissimorum dolorum impotem nunquam opinatus est Smus. Pictavorum Episcopus Hilarius.

XI. Magnus Ossius Cordub. ; qui tēte Athanasio, ob illatas ipsi multas plagas, Ariani cessit ad horam, non occubuit impœnitens.

XII. Semipelagiani in Joanne Chrisóstomò non clarissimum nacti sunt protectorem, sed strenuissimum potius debellatorem.

XIII. Circa Animarum beatitudinem in Lib. de Bon. Mort. nihil, non undequaque libratum, prótulit Sanctus Ambrósius.

XIV. Idem una cum S. P. N. Aug. auctor éxitit eucharistici Hymni *Te Deum laudamus*.

XV. P. Augustinus nedum assertivè docuit, Deum fore carnis oculis invisibilem; verum et egregia eâ de re suppeditavit argumèta.

XVI. De alterâ verò quætionè: ; an nempe corpora resurgèntim Spiritalia evasúra sint? prudenter dubitavit S. Patens, se tamén in partem negativam propèndens.

XVII. Si S. Bernárdus animorum beatitatem post diem judicii distulit, de complèta animæ, et corporis beatitate loquutus fuit, non incomplèta.

XVIII. Ubi Ang. Præceptor *aurcam* (Exodi c. 25.

ψ. 17.) Propitiatorii tabulam dixit *lapideam*, ut videre est (l. 2. q. 102. a. 4. ad 6.): mendum; á mente Doctoris alienum, ob Amanuensium, vel Typographorum incuriam irrepsisse putamus.

C A P. VIII.

DE THEOLOGIS SCHOLAST.

JCC., ET PHILOSOPHIS.

I. N quavis Arte peritis primas partes, et quidem jure mérito, deférri, consuevisse, norunt omnes. Nihil itaque mirum, si in iis, quæ circa res divinas emérgunt, controversiis Theólogos etiám decisivò suffragiò potiri, pronunciemus.

II. Theólogos autém dico, non eos, qui, quæstiones theológicas frivolis argumentis absolverint, et vanis ratiunculis magnum pondus rebus gravissimis detrahentes, ediderint in Theologiam comentaria, in quibus Sacrorum Bibliorum testimonia rarissima sint, Conciliorum mentio nulla, nihil ex Antiquis Sanctis oleant, nihil nè ex gravi Philosophiâ quidém; sed ferè è puerilibus disciplinis &c. Ex adverso: ,, qui de rebus divinis aptè, prudenter, doctè è litteris, institutisque Sacris ratiocinetur, confitendum est, nisi qui is sit, esse Theologum Scholæ neminem.“ Hæc Melchior Canus (l. 8. c. 1.)

III. Huius quidém generis Theologorum pensandam auctoritatem dicimus: ita ut unânimi omnium gravi de re opinioni dissentire, temerarium sit.

IV. Quòd si concursus omnium Sententia, non in gravi quâlibet re, sed insuper in fide, moribusque versetur; tum contradictio, nisi hæresis, saltim hæresi proxima censenda est.

V. Plúrium demùm in idem quæsitum consensio, reclamantibus aliis, amplióri præ ratióibus quas attulerint, est expers auctoritate.

VI. Theólogo præterèa, dicente Cælestino I. (Epist. 3, c. 1.) „ nulli Sacerdórum liceat, Canones ignorare“ legum peritia Summóperè necessária erit : unde et JCC. adire debet, ut eórum sententiis sua theorematá confirmet.

VII. Hâc tamèn lege, ut in iis, quæ fidem, moresque respiciunt, si á solâ Scripturâ, vel Traditione exigátur decisió, nihil Thôlogus á JCC. mútuó sibi accipiendum, nóverit : solúmque eórum óperâ egere, quùm poenæ juris infligendæ, aut negótium per leges Pontificias, Civíles, vel Conciliares fúerit expediendum.

VIII. Necesse est autèm, non excidat memoriâ, Decretáles, ab Isidóro Mercatóre collectas, etsi sanæ doctrinæ, esse magnâ ex parte supposititias; Cánonesque Gratiani non áliam meritos fuisse apud Eruditos auctoritatem, quàm fónitium, unde oriuntur.

IX. Illa paritèr religionis dogmata, quæ naturali ratióni consentánea sunt, animæ nimirum immortalitas, unius Dei existentia &c. præcipuè ubi contra ethnicos Philosophos Theólogum argumentari contigerit, aliórum, Philosophórum auctoritate comprobáte poterit.

X. In reliquis ipsi persuasum sit, certissimam Pniqló-sophis fidem demandandam non esse : immó si labiles se prodiderint, nullam.

CAP. IX.

DE HISTORIA HUMANA,

USUQUE NATIVÆ RATIONIS.

I. **Q**uum História „testis temporum sit, lux veritatis vita memoriæ, magistra vitæ, lux vetustatis &c.“ ut (in Dial. de Orat. ad Q. Fratrem) testatur Cicero : Theologis opere pretium esse, ne bar-
dissimus quidem homo indubium accire queat. Nec rantum ea, quæ Spiritu S. afflante conscripta, in libris extat Vet. ac Novi Testamenti; verum omnis etiam história, sivè prophána, sivè Ecclesiastica, fidedignis monumentis innixa, theologicorum argumentorum in elencho sedem obtinere, videtur.

II. Ergo Theologus quammaximam vigiliarum partem historicis impendisse congruit narrationibus : quod sane, nisi critices regulis, et Chronologiæ præceptionibus apprime imbutus, verò cum progressu exequetur numquam.

III. Ea propter Solis, Lunæque Ciclorum; Periodiorum etiam, maximèque Julianæ; cum Mundialis, tum Hebraicarum, Græcarumque Epocharum; Hispanicæ prætereà æræ, atque Vulgaris exquisitam notionem præferat, oportebit.

IV. Quâ decorato Theologo consulendo veniunt Historici, quorum auctoritas seqq. limitibus coarctatur.

V. Nec prophanus, nèc ecclesiasticus Scriptor tantum faciendus est, ut ejus testimonia certissimam de fide argumentationem præbere, concedemus.

VI. Plurimum autem, si graves, et integri sint, in eadem narratione concordia, etiam refragantibus aliis, probabile theologo suppeditat ratiocinium.

VII.

VII. Omnium demum consensus talem parit certitudinem, cui, majorem in lineâ morali non agnoscanti, perinde est refragari, ac mentis impotem fieri.

VIII. His inspectis canõnibus, in varias circa historica facta distracti sumus opiniones: adeo ut credamus I.: non Romæ à S. Sylvestro, sed prope Nicomediam ab aliò Ministrò fuisse M. Constantinum sacro baptismo regeneratum; quod profectò eò libentiùs firmamus, quò certiõres sumus, ita tradidisse Cæsariensem Eusebium, eique subscribere Historicos celeberrimos.

IX. Opinamur II.: Excommunicationem, quâ S. Stephanus Papa Rebaptizantes comminatus est, numquam in S. Episcopum Cyprianum illatam fuisse.

X. Censemus III.: vivente B. P. Augustino, nullam fuisse in Adrumetinò Galliarum Monasteriò Prædestinarianam hæresim.

XI. Putamus IV. cum M. Berti (l. 15. de Theol. Discipl. c. 1.): Episcopatum S. Prosperi Aquitani, de quo Brev. Augustinense ad diem 24. Novembris, adeo exploratum non esse, nulla circa ipsum dubitatio suboriri possit.

XII. Credimus V. Regem Nostrum Petrum huiusce nominis I. undecimò labente seculò Oscensem Urbem post diutinam obsidionem expugnàse auxilio S. Georgii Mátyris, qui albo equo insidens, in campo etiamnum arabicè dicto de *Alcoráz*, quasi alter Jacòbus ad famosum Clabigii Montem, „ Est visus ipò in præliò = Equòque, et ense acerrimus = Mauros furentes sternere. “

XIII. Firmamus VI. Ramirium II. Arag. post emissam in Monasteriò S. Póncii, vulgò de *Thomeras* Narbõnensis Provinciæ professionem, veram à Papâ dispensationem obtinuisse, quâ et uxorem duceret, et Regni Nostri habenas moderandas susciperet.

XIV. Judicamus VII.: Historiam ingentis, et per totum Orbem boaturæ, Campanæ, ab eòdem Rege in Oscensi Palatio confecta, penès aliquas circumstantias

veram esse, non omnes. At quam illæ, dicemus in Palæstra.

XV. Nobis tandem, de Locis Positionum fini conterminis, unum dumtaxat superest firmandum pro coronide: talem, nimirum, in re theologicâ futurum usum rationis, qui principiis per se notis v. g. *Quod tibi non vis* &c. summam fidem adhibeat, secus illis corollariis, que aliâ à logicâ demonstratiōe viâ ex iisdem principiis inferuntur.

C A P. X.

DE UNO, TRINOQUE DEO.

Absolutis jam, quæ de Locis Thologicis visa sunt, in publicum certamen evocate, ventum tandem est ad alias Theolog. disquisitiones, in Scholis agitari solitas, in quibus, uti in præcedentibus, eiusdem M. Berti doctrinam, interdum etiam verba, exscribemus. Pergamus ergo.

I. Probabile est, et in Augustinianâ Theologiâ stabilitum, ingenitam esse singulis hominibus ideam Dei, quâ suppositâ facili negotiō, Deum existere, demonstratur.

II. Eam admittentes ideam, non peccamus *δια κυκλον* id est, per vitiōsum circulum: uti peccare Cartesium contendit Huetius (Cens. Cart. c. 4.)

III. Ultra illud existentiae Dei argumētum, quod ex ideâ ingēnitâ pētitur, supersunt plurima, et quidē ineluctabilia: rerum, videlicet, creatarum contingentia; motus causarum; rerum adspectabilium compāgo; naturalis hominū instīctus; unānimis Sapientū confessio; necnōn exiguus nūmerus, et crassissima Atheōrum ignorātia.

IV. Ea propter hæc enunciatio *existit Deus se ipsâ nobis innotēcit*: nēmoque est tam aggrētis, et bārbarus,

rus, qui pòssit Creatorem suum invincibiliter ignorare.

V. Summi ponderis etiàm sunt argumenta, quibus non plures, sed unum tantum extare Deum, evincitur: sive ea è Sacris litteris petantur; sive ex innumeris ab uno, et vero Deo patris miraculis; sive à nativo cujuscumque hominis lumine.

VI. Unius Dei natura, quàm nullibi magis proprio vocabulo exprimi possit, quàm hebraicò *Jehova*, aut gracò *ó Ov*, aut latino *qui est*; per *esse à se* metaphisicè constituta intelligitur.

VII. De Cæterò, Deum esse ineffabilem, comperitum est satius: nullum quippè nomen diversarum gentium, atque linguarum è quamplurimis, in agone ludentissimè recensendis, ejus naturam exprimit, prout est in se.

VIII. Gaudet etiàm infinitudine, immensitate, immutabilitate, cæterisque attributis, entis perfectissimo congruentibus, quæ solâ ratione nostrâ discernuntur invicem: ita ut nullam in ipsis distinctionem possit humana mens deprehendere, nisi penès diversos effectus, et extrinseca connotata.

IX. Idem porò Deus, qui unus naturâ est ut scripsit; trinus est in Personis, quatum I. Pater, II. Filius, III. Spiritus Sanctus non incòngruè à Theologis vocatur.

X. Divinarum enim Personarum vel Trinitas vel distinctio summè consonat Scripturæ; ut potè mysterium, à Deo revelatum (I.) *ψ. I. Gén. (II.)* ejusdem Libri, et Cap. *ψ. 26. (III.) Gén. c. 3. ψ. 22. (IV.) Gén. c. 11. ψ. 7. (V.) c. 9. Gén. ψ. 24. (VI.) Ps. 2. ψ. 7. (VII.) Ps. 109. ψ. 1. (VIII.) ψ. 6. Ps. 32. (IX.) Isaia c. 6. ψ. 4. (X.)* Ejusdem c. 61. *ψ. 1. (XI.) Matth. c. 3. ψψ. 11, 16, 17. (XII.) Marci c. 1. ψψ. 8, 10, 11. (XIII.) Lucæ c. 3. ψψ. 16, 22. (XIV.) Ep. 1. Joán. c. 5. ψ. 7. ubi legitur: tres sunt &c.*

XI. Mysterium, inquam, acie naturalis ingenii omnimodis superius, quod reapse nullus hominum, etiàm fide catholica instructus, poterit humanis tantum rationibus demonstrare.

XII.

XII. Non quia nativæ rationi contrarium sit, quip-
pè re verâ non est ; sed quia supèrius.

XIII. Nèc Theologus loquitur impròprie, quum ait,
Filium à Patre mitti, et Spíritum S. à Patre, et Filio.

XIV. Ex quò manifestâ consecutióne dedúctur, à Filio
etiam originem dúcere Spíritum S. : et reapè nisi ita
esset, forent ambo una, eademque Posóna.

XV. Cúr verò solus ille sit génitus; néqueunt Theô-
logi ratióne evidentem réddere.

XVI. Accéptis concrète relaciónibus, tres tantum; abs-
tractè, quátuor etiã in Deo fatèri pòssumus.

XVII. Insupèr, sumptâ subsistentiã, prout idem est,
ac ratio existendi per se única dumtaxat ; pout idem
est, ac modus peculiãris existendi, Personam constituens
plenariè individam, tres etiã in eo admitti debent.

XVIII. Tandem, disseréntibus de SS. Trinitate ca-
vèndum est, nè has, vel Similes positiones enúncient:
„Essentia generat ; Pater est aliud à Filio. Filius est
unus cum Patre &c. “

CAP. XI.

DE DEO VISO.

I. **N** Equit intellectus creatus solò nativo lúmine
intuitivæ Dei visionis compos fieri.

II. **N** Potest tamèn supèrnâ irradiatus luce, quam ap-
pellare consueverunt Theologi *Lumen glórie*.

III. Quod profectò aliud ab ipò Deo non est, menti
Beatórum intimè affulgènti, suòque fulgóre, ac moti-
one imprimente illi qualitatem, et hábitum, qui non
est entitas ab animâ distincta, sed ejus órdo, affectio
et modificatio.

IV. ; An verò fulgórem istum impreserit Deus in
hâc vitâ Móysi, Paulo, Augustíno P. et alijs; ita ut

isti, nondum carnis sarcinâ depositâ, Deum intuitivè viderint? Quæstio est nimis ambigua, quam utramque in partem disputationi subjicimus.

V. De Eliâ preterea, et Henoch scribimus, eadem Dei visione saltim permanentèr non fuit.

VI. Qui tamèn ejus conspectu in patriâ dignati jam fuerè, ita videre dicendi sunt, ut minimè comprehendant.

VII. Disparibus singulorum meritis dispar respondet gloria, cujus æquissimæ œconomix causa esse possunt, cum lumen gloriæ, tum cujusque meritum; sed illud efficiens, moralis istud.

VIII. Divina etiam virtute fieri nequit, ut videatur sine attributis essentia, aut una sine aliâ, Persona.

C A P. XII.

DE DEO SCIENTE, VOLEN-

TE, ET PRÆDESTINANTE.

I. **P**otitur Deus omnigenâ scientiæ plenitudine, quæ indistincta est ab ejus substantiâ objecta intelligibilia connotante.

II. Eâ Deus semetipsum cognoscit, et comprehendit non secus, ac creaturas, quarum nulla summam ejus intellectiõnem subterfugit.

III. Neque ipsum latent cujusque creaturæ cogitationes, quævis peccata, et futura qualibet contingentia.

IV. Quæ futurorum præsciëntia causarum secundarum libertati cõhæret opria.

V. Physicam ejus præmotiõnem ad actiones liberas naturales renuamus, oppõrter, qui novimus, ab hac sententiâ non videri penitus aliènum Angelicum Magistrum.

VI. Innocens creatura auxiliõ prædeterminantis gratiæ non indigebat, ideoque SS. Angelõrum perseverantiam non vidit Deus in efficaci suæ voluntatis decreto.

VII.

VII. Oppositum scribimus de futuris liberis ordinis supernaturalis, ad statum naturæ lapsæ spectantibus, quæ à Deo physicè præmóventur absquæ ullo prorsus humanæ libertatis exitio.

VIII. Vult Deus voluntate antecedenti, verâ quidem, propriâ, atquæ sincerâ æternam omnium hominum salutem.

IX. Consequenti, verò illorum duntaxat, quos prædestinavit ipse, conformes fieri imaginis filii sui.

X. Hinc admittamus, necesse est aliquorum in gloriam prædestinationem, quæ definitur: „præscientia, ac præparatio beneficiorum, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.“

XI. Istaque prælectio non fit ob prævisa electorum merita quocumque modo comparanda, sed gratuito, ac intuitu meritum Christi, prout ipsa Scriptura, S. P. Augustinus, posteriores PP., et Theologi tradunt celebrari.

XII. Ea propter perpendere queant Eruditi, cujus ponderis fuerint argumenta, quæ Dionysium Petavium permoverunt, ut nostram Sententiam retraceret; argumenta, inquam, quibus ipse Petavius non uno in loco solidissimam præbet solutionem.

XIII. Primarii prædestinationis effectus sunt, ab Apostolo recensitæ, vocatio, justificatio, et glorificatio.

XIV. Illa tam ex parte Dei, quam hominis fixa est, atquæ immutabilis; sed respectu illius certa, relatè ad istum incerta.

XV. Utiles sunt prædestinatis Orationes Sanctorum.

XVI. Eorum numerus reverâ magnus est, sed cum numero damnandorum collatus, valde exiguus apparet.

XVII. Etiam negativa reprobatio aliquam agnoscit in reprobò causam, nempe originale peccatum.

CAP. XIII.

DE DEO ANGELORUM

CREATORE.

I. **E** sacrís litteris, omniumque planè hóminum sensu Angelórum existentiam evíncimus : id quod naturalibus argumentis fáciie non esset.

II. Iidem Angeli nullâ extensióne copóreâ suapte natúrâ præditi sunt.

III. Et quamvis appellári possint multímodis mortáles ; sumptâ tamèn immortalité pro permanentiâ substantiæ, quæ nihil habet intrinsecum propèndens in non esse, dicèdi sunt immortales.

IV. Angelórum númerus videtur non esse ónnum hóminum multitudíne supérior : at hæc incèrta res est, nequè debet á nobis témère definiri.

V. Probabilius est, Angelos, et simúli ac res cæteras fuisse cónditos, et habuisse in primâ sui conditióne actuâlem grátiam, quam P. A. appellat adiutórium sine quò ; non indiguisse autèm, ut perseverarent auxilio quò.

VI. Fuere prætereâ gratiâ sacrificánte exornati, naturali beatitúdine, et inchoatâ supernaturali, grátiam, et castum amórem complectente.

VII. Cerríssimum est, Angelis manifesta nequaquam esse Secreta córdium, futúraque contingentia.

VIII. Illi invicè n collóquúntur spiritalibus signis sed incertum, quibus.

IX. Novèn agnóscimus in Angelicâ Hierárchiâ Ordines ; latet autèm, quinam prior, aut ínfimus.

X. Verisimile est, cùm Sátanam fuisse aliis spirítibus nobiliórem, tum igne copóreò, atquè perpetuò unà cum cæteris dæmónibus in inferno torqueri.

XI. Cuique fidelium, et probabilius cæteris etiã hominibus, à Deo deputari censemus Angelum Custodem: ac fortassis id ipsum evenit in Principe Dæmoniorum qui alterum designat insidiatorem.

APPENDIX

DE ARTE MAGICA.

I. **P**Lura Dæmones quandòque operari prodigia, certum est: at illa talia non esse, si rerum rationes examinantur, certissimum.

II. Magiam admittimus, quã per inditam à naturã solertiam pòssunt plura fieri, rúdiùm admiratiónem excitantia, èo vel maximè, quòd præter censuetum naturã ordinem, ipsis igrótum, fiant.

III. Alteram verò renúimus, sivè Hydromantia ea fúerit, sive Necromantia, sive quævis alia, cujus ópera ab iniquissimo spiritu efficiúntur.

IV. Magia isthac crimen præsefert idololátriæ, Dæmonisque nefariam adoratiónem.

V. Prohindèque illi comparandæ navare óperam, scelus foret summoperè detestabile.

VI. Vetórum enim miraculórum auctor solus est Deus, qui, si nonnúnquam hominibus improbis, tamquam instrumentis, usus est, mira numquam fecit, nec efficere pòtuit in confirmatióem erroris.

CAP. XIV.

DE DEO, COELI, ET TERRÆ,
OMNIUMQUE VISIBILIIUM CREATORE.

I. **N**ulla creatúra pòtuit ab ætérno produci: et quamvis potuisse, séntiant aliqui Philósophi, constat nihilóminus ex Scripturã, ómnia in exórdiò témporis à Deo fuisse creata.

II.

II. Primò Cœlum, Terram, Aquam, et Lucem; mòx cœtera; postrèmò hòminem; in quorum òmnium opificiò sex dies expèdit, apud Augustinum P., Angèlicos; apud àlios, naturales. Sentèntiam nostram in Appènd. ad Cap. II. aperuimus.

III. Incúbuit, ut ita dicam, Deus rerum molitioni verno tèmpe, non autumnáli.

IV. At materiam, ex qua facta sunt òmnia, verisimile est, esse aquam, ut sensit Thales.

V. Cumque mundus perpetuo duraturus non sit, con-jicere quidèm pòssumus furúram ejus conflagratioem; tempus autèm, nonnisi temerè, et impudentèr.

VI. Corpóreis òmnibus à Deo producis nobiliór est homo, quem ornávit Deus rationali, et immortalí animá, intellectu, voluntate, liberó arbitriò, divinâ Imá-gine, actuali, et Sanctificante gratiâ, et omnibus auxiliis, quibus posset in accepta stare justitiâ, si vellet; non autèm quibus fieret, ut vellet.

VII. Ornavit eum preteteâ perfecto corpore, nequè andrógyno, nequè infantili, nequè giganteo.

VIII. Hæc supremus Cònditor contulit Adámo: iis exornavit gratiis: his ditavit muneribus. Adámo inquam, qui jure cunctorum hominum censetur Protópa-rens, etiám renuente Peyrerio.

IX. Transgressus verò æquissimam de ligno boni, & mali non comedendo legem, pristiná se doluit felicitate expoliatum; et quasi minimi pendendum hoc esset, ignorantiz pretereâ, pudori, concupiscentiz, morti, aliisque unâ cum uxóre obnoxium miserandis suppliciis,

APPENDIX

DE ORIGINALI PECCATO.

I. **P**Rimi hóminis peccatum, interrumpâ numquàm successione, in posteros transfundi, veritas catholica est, è Veteri, Novòque Testamento, non secùs ac ex SS. PP., atquè hujus vitæ miseris deprompta.

II. Intelligimus autèm per transfusum in origine nostrâ peccátum, non ipsum Adæ personale delictum, aut malam aliquam substantiam; sed insiram nobis concupiscentiam cum reátu; illâ se habente, tamquàm materiâ; istò, tamquàm formâ.

III. Contrahitur autèm etiàm à filiis baptizatorum, quorum parentes, etsi reátus expètes, concupiscentiam tamèn rétinent ad agónem.

IV. Fitque ea propágo mirò quidem, sed vero modo. Clárius me explico: contrahitur ipsâ naturæ propagatióne; eo quod libidinosâ concupiscentiâ seminétur corpus, cui lege providentiæ á Deo inséritur áni-ma, carnis consortiò, tamquàm in vitiato vase vitiánda.

V. Ergò peccati originis transfusio non fit ob arbitrarium illud pactum, pro quò Scholæ Theòlogi digladiantur.

VI. Damna verò, quæ humanæ naturæ ejusmodi peccatum intulit, etsi possit unusquisque nostrùm in semetipso perpèdere; nullibi tamèn pensánda feliciùs, quam relatè ad pueros, morte antè baptismatis susceptionem præventos, quos nedùm supernaturali, aut naturali beatitate orbatos esse; verùm et poenâ sensus, in adultorum comparatione mitissimâ, in inferno torqueri, pronunciamus.

VII. Quod nè systématìcò morigerandi negotiò gratiâ dictum existimétur, nóverint omnes „antiquitus in Africana Ecclesia, in quâ 406. Episcopi numerabántur, adeò

certum fuisse, púeros sinè baptismo defunctos puniri in inferis pœna sensibili, ut id intèr fidei dógmata relátum fúerit.“ Hæc Card. Norisius, et ex eo M. Buzi.

CAP. XV.

DE DEO AUCTORE GRATIÆ,

ET LIBERI ARBITRII

CONSERVATORE.

I. **Q**Uúm Grátia rectè à P. Aug. definiatur „inspiratio dilectiónis, ut cognita sanctò amore faciámus“ cónsequens est, ut illa duo complectatur, mentis nempe illustrationem, et inspiratióem caritátis; ità tamèn, ut magis in hâc inspiratióne, quàm in illa illustratióne consistere, videatur.

II. De célebrí eiusdem in sufficiéntem, et effícacem divisióne dictum supra: addendum tamèn, habère istam gradus suos, è quibus absquè ullò absolutæ Dei voluntatis præjudiciò dignósci potest, cùm nostra libértas, tum mirábilis ejusdem gratiæ œconómia.

III. Prætereà, in hóc infirmitatis statu, adeò necessariam esse fatémur gratiam, ut nullum sine ipsâ possit opus moraliter bonum pèrfici.

IV. Erit ergò ópere prétium vitándis peccátis, tentatióibus superándis, servándis mandátis *ut oportet*, Deo supèr ómnia diligéndo, et quod ómnium summa est, actuali oratióni.

V. Adde, ad vitánda totò vitæ decúrsu veniália peccáta, necnòn finálem perseverántiam efficacissimæ, et singularissimæ gratiæ adjutórium necéssum fore.

VI.

VI. Ità profectò est absque ullò humanæ libertatis dispèndiò. Licet enim per peccatum Adæ liberum in nobis arbitrium imminutum sit; àtamèn non extinctum: ad cujus essentiam spectat, posse agere, et non agere, non autèm posse peccare, quod defectus potius libertatis est, quàm perfectio.

VII. Nequè mereri fas esset, vèl demereri absque libertate indifferentiæ, et quidèm activâ, quam rejiciunt hæretici.

VIII. Adversus quam fùtile omnino est, quidquid objèctant Lutherani, Calvinistæ, et Janseniani, à quorum erratis rotò cœlò distat Augustini de gratiâ systéma.

IX. Quæ de gratiæ necessitate scribit S. Prosper in 8. Epigrammatibus, quibus exponendis, atquè tuendis felicem M. Berti (l. 18. de Theolog. discipl.) insumpsit operam, principiis sanæ Theologiæ coherent optime.

X. Docemur ibidèm, nihil boni patrâsse unquam infideles absque Dei gratiâ; quin proindè collata eis fuerit aut habitualis fides, aut remissio peccatorum.

XI. Edoceamur deindè, gratiâ sufficientem, et remédia salutis pro singulis instituta, parata, et exhibitata, non omnes reapse recipere, qui propterea de prava suâ voluntate, deque suis peccatis, non de divinâ bonitate, quærelas dederint.

XII. Atquè ita parvulis, in maternò úterò vitâ functis; infidelibus præterea negativis: et nonnumquam obcæcatis, induratisque fidelibus auxilia etiâ sufficientia denegati, satis in Augustinianâ Theologiâ comperitum est.

XIII. Relatè verò ad sanctificantem gratiâ id duximus scribendum, quod in Catholicorum Scholis tritum, atque vulgatum est: Justos, nimirum, inhabitare Spiritus S. Personam; istam tamèn gratiâ habitualem non esse, sed inherentem caritatem, atquè justitiam per eundem Spiritum in corda nostra diffusam.

XIV. Et quod M. Berti peculiare est, à Cartesiana

Philosophiâ mutuatum; Gratiâ ex parte principii esse ipsum Deum animam illustrantem, inflamantem, et justificantem; ex parte verò subjecti ipsam illustratam, inflammatam, et justificatam animam, quin ulla intercedat entitas, ab utrôque diversa, sed mera modificatio.

XV. Asserens autem Apostolus, hominem gratis, et per fidem justificari, bonam spem, salutarem timorem, et initialem dilectionem non exclusisse, dicendus est.

XVI. Eam inter opera, quæ justificationem præcedunt, et quæ subsequuntur, agnoscimus discrepantiam; quòd nimirum illa de congruo, ista etiâ de condigno meritoria sint.

C A P. XVI.

DE SUPREMO LEGUM LATITORE DEO.

I. **Q**uam Deus Summus Imperator sit, qui de minimis etiam rebus providam sollicitudinem habet, Creator bonus, Conservator optimus, ad cuius nutum sive in Cœlis, sive in Terra geruntur omnia; æquisimam, congruebat, voluntatem suam ut hominibus testatam nonnullis efficeret præceptionibus.

II. Id quidem cumulatissimè ab ipso præstitum, nedum Naturæ Legem cordibus nostris insculpando, verum eandem etiam, pravæ hominis affectionum multitudine confusam, denù lapideis in Tabulis proculdendo, compertum est.

III. Enim verò naturalis utraq; lex videtur ab æternâ ipsius Dei naturali lege fluxisse: indequè in hominum mente transcriptam ejus notionem, inficias ire velimus neminem.

IV. At quónam pacto isthæc transcriptio facta fuerit, ad libellam exigi oportet eorum, quæ de Gratia, Lumine gloriæ, atque Idea Summi Dei congenita cum M. Berti firmavimus.

V. Omniaque illius legis præcepta ad duo reducã posse videntur; Dei, videlicet, amorem, et Proximũ.

VI. Ea porro ad eò immutabilia sunt, ut propriè nec ab ipso Deo dispensari queant.

VII. Circa decem primarias ejusdem legis præceptiones, quarum exiit Moyses promulgator, sectanda est P. Augustini, et omnium fere Christianorum, cum partitio, tum expositio.

VIII. Idem mandatõrum decalogus à Christo in novã lege confirmatus fuit, qui præterea fidem Trinitatis, et Incarnatiõnis, unius præstantissimi sacrificii immolatiõnem, Sacramentõrum participatiõnem, et nonnulla consilia, putà paupertatem, castitatem &c. nostrã perfectiõne inhians, adjecit.

IX. Post positivam istam, et naturalem illam Summæ Majestatis leges, de humanã instituendus est sermo, quam conscientiam etiã ligare, firmo, sive Ecclesiastica ea sit, sive Politica; gravi tamèn detrimento non imminente.

X. Neutra, ubi aristocraticum, aut democraticum regimen non obtinet, à populi pendet acceptatiõne.

XI. Potest ecclesiastica lex interiõres etiã actus per se, et directè præcipere.

XII. Legislator ipse aliquò sensu suis legibus obstringitur.

XIII. Tenentur peregrini legibus locorum, ad quæ accedant; non undè abiere.

CAP.

C A P. XVII.
 DE DEO HUMANORUM AC-
 TUUM , VERÆ VIRTUTIS,
 ET RELIGIONIS SCOPO.

I. **Q**uodvis opus in individuo , vèl ab incom-
 mutabili probitatis ideâ , omnium animo
 insita , non deflectit ; vèl deflectit quidè-
 m. Aut in Deum ùltimū finem , summòque
 prosequendum honòre , dirigitur ; aut non
 dirigitur. Si primum dixeris , bonum erit : si secun-
 dum , pravum. Ergò nullum est opus in individuo , mali-
 tiæ simul , et bonitatis expertum.

II. Iustitiam profectò est ; nequè ineriori nisi per acci-
 dens addit exterius opus turpitudinem , vel honestatem.

III. Turpis vero malitia in rectitudinis debitæ priva-
 tione consistit , quæ in mortali peccato , prout est Dei
 offensa , jure censetur esse moralitèr infinita.

IV. Honesti autè m operis decor penès ordinem amo-
 ris attenditur , quò ex P. Aug. vèl Deo fruimur , vèl
 utimur creaturis.

V. A pravo actu excusare quidè m potest invinci-
 bilis ignorantia , quæ tamèn de primis naturæ juris
 principiis nulla est.

VI. Animus dùm anceps est de bonitate , vel ma-
 litiâ , nefas esse noverit , probabili opiniononi in liberi
 arbitrii favorem morigerari , alterâ relicta æquè proba-
 bili pro lege : licitum autè m , et commendabile , vèl in-
 tèr probabiles seligere probabilissimam.

VII. Ad virtutes quod spectat , vel ad tres Theolo-
 gales,

gales, Fidem, Spem, et Caritatem; vèl ad quatuor Cardinales; Prudentiam, Justitiam &c. reducuntur omnes.

VIII. Fidei ab Apotolo tradita definitio *sperandarum substantia rerum* &c. exactissima est.

IX. Hebraeis, ut salutem adipiscerentur, necessaria fuit fides in venturum Reparatorem, sed non explicita; nobis autem explicita, etiam Trinitatis, et peractae Incarnationis.

X. Quam fidem, etsi metu persecutionis, secluso scandalo, liceat unicuique fugam arripere; at negare, vèl simulare, numquam.

XI. Manet quidem in peccatore fides, non in haeretico, illisque, qui in termino constituti jam fuerunt.

XII. Spes, quæ reapse à fide, et caritate distinguitur, non persisteret in eo, cui Deus suam certissime futuram damnationem revelaret.

XIII. Nostræ spei certitudo non excludit timorem, optimum quidem, si castum; noxium, si mundanum; bonum, utilem, supernaturalem, et donum Dei, etiamsi servilem.

XIV. Caritas habitualis, et gratia sanctificans videntur solum connotative distingui.

XV. Rationali creaturæ semper, et totò corde, aut actu, aut virtute diligendus est Deus.

XVI. Post ipsum amare præterea debet proximum, quamvis infensissimus hostis sit, quia imago Dei est.

XVII. Luculentissimum porro Dei amoris testimonium exhibebit homo, si cultu à verâ, et revelatâ Religione præcripto, suum Creatorem prosequutus fuerit.

XVIII. Porro vera, et revelata Religio nulla est, nisi Christiana, quam in Libris Novi Testamenti inspiravit Deus, fundavit Christus, prædixerunt in lege veteri Prophætæ, plantarunt Apóstoli, consecrarunt Martyrum milliones, verissima confirmarunt miracula, fulcivit perpetuum Spiritus S. auxilium, et usque in finem mundi, triumphum agens de insectatrice sævitia, duratura perhibetur.

XIX. Quibus ómnibus destitutos Græcorum, et Romanorum cultus non secus, ac aliuam Géntium, qui vel ad Másculos Consentes Deos, vel ad Seléctos referébántur; non illos veræ religiõnis effectus dixero, sed deméntiæ summæ.

XX. Æqua reverâ censurâ; ad Mahumécicam etiã, quæ nimium apud Turcas, et Mauros obtinere videtur, Religiõnem ampliãda.

C A P. XVIII.

DE DEO INCARNATO.

I. **D**ivinum Verbum, caro factum ex Virgine, in lucem prõdiit 8. Kal. Januãrias, A. U. C. 749. P. J. 4709. A. 4. Oumpiadis 193. A. Jul. 41. Imp. Aug. 40. Regni Herod. 36. Coss. Aug. XII. et Luc. Corn. Sulla A. 4. ante Æ. V.

II. Prõdiit, inquam, in lucem sub Heróde alienigenâ, potiùsque Idumæo, quam Ascalonitâ, cujus duplicem Epocham statuãmus oppórtet. Unam A. U. C. 714. P. J. 4674. Coss. Domitio Calvino II. et Asinio Polliõne; quõn nimirõn salutatus fuit Rex: alteram post triennium, quõn capta Jerosolyma, et occidõ Antigono, summâ rerum potitus est A. U. C. 717. P. J. 4677. Coss. M. Vispanio Agrippa, et Lúcio Caninio Gallo.

III. Contigit media nocte natalis Christi in Bethleém Judá juxta Micheæ prophetiam; et quidẽ in abjectissimõ Bestiarum tuguriõ: ubi reapè verissimis, nec tantum allegoricis, Bove, et Asino comitatus exiit Dei Filius.

VI. En mysterium, Judæis quidẽ scandalum, Gensibus autẽ stultitiam: Deus homo factus est, ut sal-

vuum

vum faceret Populum suum a peccatis: undè non peccante primò homine, homo non fieret ipse Deus. Felix culpa, quæ talem, ac tantum meruit habere Redemptorem.

V. Eò potissimùm tempore impletas fuisse, novimus, Veteris Testamenti figuras, et Prophetarum oracula, in Appendice ad Cap. II. recensitas; quia Desideratum cunctis gentibus, quem omnia prænuñciarant futurum, ipsa rei veritas testabatur præsentem.

VI. Dei ergò Filius in unâ suâ Personâ divinam, et humanam naturas indissolubili nexu copulavit, sumens verum corpus, et elegantissimâ præditum specie, non de nihilo, non è coelo, non aliundè, quàm ex Mariâ Virgine, quæ vera extitit Θεοτόκος, Spiritus Sancti operâ, adversus Hevidianos Hæreticos, absque Viri concubitu fœcundata.

VII. Illeque nexus, seu hypostatica, prout inquirunt in Scholis, Unio in causâ est, cùm Christus, etiã cum hoc additò *quatenus homo*, sit Filius Dei proprius, ac naturalis; Rex spiritalis, et temporalis; Sacerdos æternus secundùm ordinem Melchisedech; cunctorum hominum Redemptor, ac Mediator; atque Hominum simul, Angelorum, et totius Ecclesiæ Eminentissimum Caput.

VIII. In causâ est, inquam, illa Unio, cùm inter utriusque Christi naturæ proprietates, salim in concreto vera versetur *Αντιδωσις*, latine idiomatum communicatio; ita ut tam verum sit, Deum fuisse pro nobis natum, passum, crucifixum, et mortuum, quàm est, hominem factum.

IX. Quin exinde inferre liceat, divinitatem, et humanitatem invicem permixtas fuisse, et confusas, sed in unâ Verbi Personâ unitas, suis unicuique sartis rectis servatis juribus.

X. Abstinendum videtur ab illis enunciationibus: „Christus est servus, creatura, homo dominicus, aut deifer“ solertis œconomiae causâ; non tamèn ab istâ

Christus prædestinatus est Filius Dei, quam verus Augustini discipulus pro virili parte defendendam suscipit.

XI. Idem Dei Verbum, quemadmodum verum corpus, ita et veram rationalem animam assumpsit, ornata infusâ, acquisitâ, beatificâ, et omnigenâ scientia, unâ dumtaxat exceptâ, summæ divinitatis comprehensivâ.

XII. Decoratam præterea sancti aetate creatâ, et increatâ; orbatam facultate peccandi; et in amplectendâ morte plenissimâ præditam libertate.

XIII. Iisque et animæ, et corporis instructus dotibus, quum aetatis Annum trigéimum atigisset, 8. Idus Januariar. A. U. C. 779. P. J. 4739. Æ. V. 26. Coss. Lent. Gerulico, et Calv. Sab. baptizatus est Christus.

XIV. Hæc exordii Epocha prædicationis illius: cui si triennium, et ferè tres menses addideris, habebis alteram, quâ pro nostrâ salute in Crucem actus est 8. Kal. Aprilis, horâ 3. apud Marcum, quâsi 6. apud Joannem, et re benè perpensâ, eadem penes utrumque.

XV. De his tandem, quæ ejus mortem præcessere, firmandum superest, verè in horto sudasse grumos sanguinis; non 40. flagellis, sed innúmeris casum fuisse; sentibus præterea rhamnorum acerbissimè coronatum, non juncis marinis; suam in Velo Mulieris imaginem expressisse; et probabilius cruci suffixum quatuor clavis.

CAP. XIX.

DE DEO SACRAMENTORUM

AUCTORE.

I. **Q**uam acquisivît sanguine suó, Ecclesiam, resurgens à mortuis, et in cœlum propriâ virtute conscendens, Christus haud reliquit, optimus Sponsus, omni prorsus destitutam, orbatamque solatio.

II. Eó enim pactò se gessit, quo providus assollet Medicus, et amantissimus Pater, qui in longinquam Regionem abiurus, de adversâ filiorum valetudine dolens, de salute sollicitus, salubria parat medicamina, pharmaca instruit, remedia disponit, quibus, abscedente etiâ Patre, pristino comparando robori consulant, sibi que nati de stabili satagent, curentque sanitate prospicere.

III. Reapse Christus Medicus, Pater, et Redemptor noster est, atque, homo peregre proficiscens (ait Sanctus Gregorius,) qui in eâ carne, quam assumpserat, abiit in cœlum.

IV. Porro ægroti filii nos sumus, quorum salutî, summa quidè anxietate actus, prospexit Christus, septem Sacramenta, quasi tot alia pharmaca, per semetipsum, et *immedia* è parans, exhibens, atque instituens, quibus opportunè animarum nostrarum languoribus in suo visibili mederetur abscessu.

V. Horum et ó medicaminum naturam, indolem, proprietates, atque præstantiam primò coacervatin, deinde sejunctim non incongruens sese nobis offert declarandi occasio.

VI. Itaque septem tantum sunt in novâ lege sacra-

menta, ad salutem quidem necessaria, sed non omnia singulis; dignitate inter se disparia; atque Vet. Testamenti signis numero pauciora, actu faciliora, utilitate praestantiora, virtute efficaciora.

VII. Ergo in Veteri etiam Lege vera extiterunt Sacramenta. Ita quidem; non secus ac in lege naturae: neutra tamen vim justitiam impertiendi habuere se ipsis, sed ex opere operantis, prout inquirunt, ni fallor, Scholastici.

VIII. Ad essentiam novae legis Sacramentorum spectat, rebus constare tamquam materia; verbis tamquam forma: at neque ista forma, neque illa materies, aequam habere cum corporeis rebus analogiam, dicendae sunt.

IX. Ecclesia praeterea signatam a Christo cum materiam, ium formam, immutare non potest.

X. Iis positis, Ministri, qui pro variis varii sunt, dummodo serio, et ex animo intendant facere, quod facit Ecclesia, verum conficiunt Sacramentum: probi quidem licite, et valide; improbi valide, sed illicite.

XI. Homini praeterea, ad Sacramentorum receptionem rite disposito, gratiam ea conferunt ex Christi meritis, et ex opere operato, tamquam causa instrumentalis indirecta.

XII. Fideque constat, Baptisma, Confirmationem, et Ordinem imprimere in animam caracterem, seu indelibilem notam, quae probabilius non est ab ipsa animae substantia diversa entitas, sed ejus modificatio.

CAP. XX.

DE BAPTISMO.

I. **S**acrum Regenerationis lavácrum, quò à sórdibus peccatórum abluimur, et véterem hominem exuimus, facti nova créatura, novumque figmentum, cæterum est jánuá Sacramentórum; nec incógruè dicitur institutum à Christo, quúm ipse in Jordáne á Joánne baptizátus fuit.

II. Ejus materia est aqua naturalis, quâ caput saltem baptizándi abluéndum est; itá tamén ut lotio fiat, aut infusióne, aut immersióne, servatâ Ecclesiárum consuetudine, prout in Rituáli Rom. S. Pii V. præscriptum est.

III. Scimus quidém, primis Eccléiæ séculis, máximè in Hispániâ nostrâ trinam immersiónem obrinuisse; hæc verò circà A. 600. in desuetúdinem abiit cæremonia, opportunò Gregórii M. reseriptò ad Leándrum Hispalis Episcopum; et paullò pòst decreto Tolér. Synodi IV. „proptèr evitándum schismatis scándalum, vel hæréfici dógmatis (Arianórum) usum.“

IV. Formam verò constituunt illa verba: *Ego te baptizo* &c., à quâ enunciatiua Græcorum: βαπτίζεταί, ο δέσλος τῷ θεῷ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος νυν φησι, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν; quæ quidém extat in eorum Euchologiò pag. 355. Non videtur penitús diversa esse.

V. Ad ó autem in prolatióne formæ necessária est expréssa SS. Trinitatis invocatio, ut absque ipsa neminem Apostoli baptizarint, nec valíde baptizatum sit umquàm.

VI. De Lavácro in nómine Genitóris, Géniti, et Procedéntis ab utróque perácto, firmándum mihi est, valí-

validum fore; quòum tamèn oppòsitum Sèntiant An-
gèlicus, et ejus sapienti'ssima Schola, videtur sub con-
ditióne iterándum.

VII. Nemo potest, etiàm instànte morte, baptizàre
se ipsum: quapropter Mini'tro uti debet, qui solémnis
baptismi solus Epí'copus, aut présbyter de ejus licen-
tiâ ordinárius est, Diáconus autem extraordinárius, et
delegátus: privátum vero lavácrum laici etiàm, non
præsente clericò, et nullò extànte máculò, mulieres
conferre possunt.

VIII. Infidelium pùeri, reluctántibus parentibus,
aquâ salutari, nisi fortè in aliquibus circumstántiis,
tingendi non sunt: fidelium autèm ablutionem infan-
tium differre, hodiernâ die Romána improbat Ecclesia.

IX. Necessárium ómnibus baptisma necessitate medií,
et aliquibus etiàm præcepti, non aliud supplementum
agròcit, quàm flaminis pro adúl'tis, et martyrium pro
parvulis. De hujus verò causis efficiente, motiva, at-
què finali libentissimè in palæstra sermónem institue-
mus; quemadmodum et de aris Campani baptí'mo, in
quem hæretici, tanquàm superstitiósum in ritum, te-
merè debacchantur.

CAP. XXI.

DE CONFIRMATIONE.

I. **D**iximus in superioribus, Confirmatióne es-
se verum in novâ lege Sacramentum: nunc
asserimus probabiliùs, post Christi resur-
rectiõnem institutam fuisse.

II. Cujus essentialis, et adæquata materies est, quón
unctio, Sacró Chrismate peracta, tum Episcopi manus
impositio.

III. Utrique verò partiali materiæ non aliam depre-
hen-

hendimus respondentem formam, nisi verba,, signo te signo Crucis, confirmo te chrismate salutis &c.“ quin propterea censeamus omninò improbandam communem Græcorum formulam, de qua Euchologium eorundem pag. 360. *Σφραγίς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου*: id est Signaculum doni Spiritus Sancti.“

IV. Quæ profectò à Simplici Presbyterò, nisi præviâ Summi Pontificis delegatióne, (loquimur de Latina Ecclesiâ) proferri supèr confirmandum non possunt; quippè solus Episcopus est ordinarius hujusce Sacramenti Minister.

V. Quicumque baptizati fuere, sivè parvuli, sivè ægróti, sivè energúmeni, sivè amentes, quibus lúcida aliqua intervalla sint, videntur Sacræ Confirmatiónis capaces: adulti tamen, nisi fidei edócti rudimenta, per sacramentalem confessiõem expiati, oratióne dispósi, ac jejunio, si fieri possit, præmuniti ad eandem accedere non præsumant.

VI. Tandem hujus sacramenti susceptio ad differentiam Baptismatis necessitate præcepti exigitur, non mediè.

C A P. XXII.

DE EUCHARISTIA.

I. **Q**uòd Uùm Pascha Judæicum continuò celebratum fuerit, etiàm ætate Christi, Lunâ 14. exeunte Mensis *Nisan*, firmandum nobis est, Christum eâdem Lunâ, pridie nempe quàm pateretur, et agnum typicum cum discipulis comedisse, et divini Eucharistiæ Sacramenti auctorem extitisse.

II. Non in fermentatò, sed in azymò tritici pane, meròque vinò, corpus, et sânguinem suum consecravit Christus; proindequè licita Eucharistiæ matéria non est ille, sed iste; quamvis uterque válida.

III.

III. Traditione præterea, et Ecclesiæ præcepto constat, panes consecrandi, oportere, ut exiles, et rotundi sint; non secus ac vino immiscendam in modicâ quantitate aquam, quæ non in vinum, sed in Christi sanguinem immediatè convertitur.

IV. Jam Forma non alia importat essentialia verba, quam „Hoc est corpus meum: hic est sanguis meus“ vel ut græca Versio habet: *ὅτι ἔστι τὸ σῶμα μου - ὅτι ἔστι τὸ αἷμα μου*. Quæ profecto nedum historicè, sed asserunt etiam, et significantivè enunciântur.

V. Iisque supèr materiam prolatis, factâ panis, et vini transubstantiatione, verissimum Christi corpus una cum verissimò ejus sanguine in Eucharistiâ continetur.

VI. Ea de causâ augustissimum hocce Sacramentum supremò patriæ cultu prosequendum est; honestissime in Templis asservandum; devotissimè in anniversariâ ejusdem solemnitate, ab Urbano IV. institutâ, celebrandum; et honorificentissimâ processione vel tunc, vel in infraoctavâ per plateas Urbium, et cômptâ pública deducendum.

VII. Et quamvis certò constet, Diáconos aliquândò jussu Antistitum Eucharistiam, maximè sub vini specie, dispensasse; nihilominus soli Sacerdotes veri sunt ejusdem Ministri.

VIII. Tenentur adûlti semèl in Annò intèr celebrandum Pascha sacram communionem percipere ex Ecclesiæ præcepto, cui, sacrilegè id exequentes, minime satisfaciunt.

IX. Ad communionem sub utrâque specie nullò præceptò obstringuntur laici; quin potius, quum in quâvis totus sit, et integer Christus, optinè se gessit Ecclesia, laicis ob gravissimas causas usum Calicis interdicens.

X. Præterea, Christus hoc sacramentum instituens, et verum obtulisse sacrificium, et Apóstolis jusisse, ut idem in sacrificium offerrent, dicendus est.

XI. Est ergò Eucharistia verum, etsi incrementum

sacrificium, summè propiciatorium, et tam pro vivis, quàm pro defunctis, exceptis damnatis, et Sanctis cum Christo regnantibus, immolandum.

XII. Quod in Ecclesiâ latinâ sacrificium, nómine Missæ insigniri consuevit, de cujus multiplici genere, Dominicâ nimirum, Feriali, Ambrosianâ, Illiricâ, Mozarabicâ, Solemni, Privâtâ, Siccâ, Bifaciâ, Præsancrificatorum &c. attentis Missâlis Români, et aliorum Rûbricis, aliquantulum fari parati sumus.

C A P. XXIII.

DE POENITENTIA.

I. **D**uplicem agnoscimus Poenitentiam; Virtutem nimirum, divinitus inspiratam, et novæ legis Sacramentum, à Baptismô diversum, quò judiciariâ potestate peccata solvuntur, lapsis ad salutem necessariam, et institutum à Christo præcipuè, quum in Apóstolos insúfflans, dixit, Accipite Spiritum S. &c.

II. Tria (quasi materia) ex parte poenitentis in ipsò requiruntur, cordis contritio, oris confessio, et óperis satisfactio: ut pateat, nec terrores incisos, nimirum ab hæreticis exaltatos, partes hujusce Sacramenti appellandos.

III. De dolore scribendum videtur, nedum Tridentinam Synodum, sufficere attritionem servilem, non defuisse; verum etiam firmissimo nobis esse præsidio, qui à Scriptûra, Patribus, et Cl. Theologis edócti, arbitramur, necessarium prætereà esse amorem initialem, et inchoatum, ut venia peccatorum, et gratia sanctificans adipiscantur.

IV. Extat in Scriptûris divinum de Sacramentali confessione præceptum, eaque necessitate medii exigitur

tur ab iis, qui candorem, in baptismo receptum, lethali culpâ foedaverint.

V. In eâ aperiri debent mortalia omnia; circumstantiæ præterea, sive speciem peccati mutantes, sive valdè aggravantes: non tamèn criminis complex, nisi confessionis integritas exposcere videatur.

VI. Mutis, prodituris conscientiam, deserviunt quidè nutus: nemini autem litteræ, per quas emmissa confessio, nèc valida, nèc licita umquam fuit.

VII. Ignotus nobis est modus, quò aliqua confessio valida simul esse queat, et informis.

VIII. Verba tantummodo „absolvo te“ videntur essentialia formæ, à quibus Græcorum parùm discrepant, quæ habentur in Euchològio Goarii pag. 678.: nimirum Ἐγὼ δὲ συγχωρῶ σοὶ πᾶσας τὰς ἀμαρτίας σὺ: *Ego vero condono tibi omnia peccata tua.*

IX. Quibus verbis non declarat Sacerdos, à Deo peccata remissa fuisse, sed verè ipse, uti Dei Minister remittit.

X. Vides ergò, Sacerdotes esse hujusce Sacramenti Ministros: et reapse tam eximium munus primùm competit Episcopis, et deindè Presbyteris.

XI. Ii tamèn, exceptò mortis agone, nisi ultra ordinis potestatem, jurisdictionis etiam ab Episcopis obtinuerint, haud quaquam poterunt absolutionem, & remissionem ab erratis impetiri.

XII. Tenenturque omnes, auditam confessionem altissimi silentii sigillo obtegere, cujus fractio foret, cum naturalis, tum divini, et ecclesiastici juris violatio.

XIII. Vir probus, omni sensatione de repente orbatus, eaque de causâ nullum exhibens poenitentiae signum, videtur absolvi posse sub conditione.

XIV. Quamprimùm confitèri oportebit, quicunque demùm ille sit, qui se lethalis peccati reum cognoverit.

XV. Debet Confessarius poenitenti satisfactorias poenas injungere, isteque lubenti animò subire ab aedifi-

carionem Ecclesiae, redemptionem peccatorum, et injuriatum, quas Deo intulit, compensationem.

CAP. XXIV.

DE EXTREMA UNCTIONE.

Verba illa „infirmatur quis in vobis! &c. &c. quibus probant Theologi divinò S. Jacobi Apostoli testimoniò Extrémam Unctionem intèr cætera novæ legis Sacramenta numerandam esse, invictè id ipsum adversùs Luthèrum, et Calvinum ostèndunt.

II. Institutam eam, et quidèñ immedià è à Christo credimus, priùsquàm in cœlum conscènderet.

III. Cujus matéria est ó eum ex olivis expréssum, et ab Episcopo jure ordinariò, vel à Presbyterò, Summi Pastòris auctoritatè suffulto, consecratum.

IV. Matéria, inquam, remòta; proxima enim est ipsa ægotantium unctio, quæ septuplex ex Ecclesiae ordinatione esse debet, quamvis ad Sacramenti essentiam única sufficere videatur.

V. Deprecatorià intèr ungendum forma, quâ nunc utitur Ecclesia, aptior videtur præ indicativâ, à Vèterum usurpata plerisque.

VI. Ea propièr maximi æstimanda est ea Græcorum formula, quam nonnulla præscribunt Euchologia apud Petrum Arcudium (lib. 5. Concord. pag. 393.) videlicet: Πατερ ἅγιε :: ιασαί τον δῆλον σὺ τονδε ἐκ της περιεχῆς ἄυτον σωματικῆς, ἢ ψυχικῆς ἀσθενίας: id est: Pater Sancte :: sana servum tuum hunc ab illa, quæ ipsum detinet, corporis, et animi infirmitate.

VII. Græca vox Πρεσβύτερος, Presbyter, quâ utitur Jacobus, designans in ejus Epistola hujus Sacramenti Ministrum per hæc verba: „inducat Presbyter-

ros Ecclesiæ &c. illa, inquam, græca vox non significat seniorem ætate, sed Sacerdotem.

VIII. Cui proinde ad eò proprium est unctionis ministerium, ut illud unquam Diaconis fuisse commissum, nullibi deprehendatur.

IX. Infirmitas tantum, iisque adultis, conferri debet Extrema Unctio, novaque succedente agriuidine pluries absque piaculo iteranda.

X. Ejus primarii effectus sunt peccati reliquiarum expunctio, animi alleviatio, et corroboratio; necnon corporeæ sanitatis, si spirituali expediat, restitutio.

C A P. XXV.

D E O R D I N E.

I. **N**Edum Scripturam, verum Latinorum, Græcorumque PP. traditione, aliisque momentis ostenditur, Ordinem, quod Sacri Ecclesiæ Ministri inaugurantur, esse verum, ac proprium novæ legis Sacramentum.

II. Ille, unus quidem genericè, septem specie diversos sub se complectitur Ordines, qui à primis sæculis obtinuerunt in Ecclesiâ Latinâ.

III. Et quamvis ab eadem Epocha usum capillorum Tonsuræ petendum existimemus, nulla tamen ratio nos cogit, eandem in sacrorum Ordinum censum referre.

IV. Non id ipsum de 4. Minoribus, et Hypodiaconatu sentimus, quos veros Ordines, veraque esset Sacramenta, probabilius apparet.

V. Quod profectò de sacrò Diaconatu nefas esset in dubium vertere, qui et Ordo hierarchicus est, et ab Apostolis septem electis Viris Sacramentali manu impositione collatus.

VI. Sacerdotalis Ordo, verissimum et ipse Sacramen-

mentum, non ob solam prædicationem Dei verbî, sed ulterius ad Missæ sacrificium, et absolutionem à peccatis confertur.

VII. Episcopatus Sacramentum est à Presbyteratu distinctum; sed ambo sub unius Sacerdotii nomine comprehenduntur.

VIII. Ab Apostolorum ævo tam ordine, quam dignitate fuerunt Episcopi Presbyteris superiores.

IX. Chorepiscopi, quorum institutio ad sæculum III. et extinctio ad XI. referenda est, suapte natura meriti fuere Presbyteri, etsi aliquandò, et per accidens Episcopali dignitate insigniti. Eorum umbra in Abbâibus, mytra, et pastorali utentibus; et 4. Minores conferentibus, etiamnum perseverat.

X. Circa Ordinum materiam, et formam in tantâ opinionum varietate, ut vix duos, sive præstantes Theologos, sive J.C.C. eximios eadem incedentes reperim, quibusdam affirmantibus, eam esse porrectionem instrumentorum, et istam, quæ illi responder, orationem; aliis autem reponentibus, solam manuum impositionem materiam esse, et formam ea verba „accipe Spiritum S. &c.“ in tantâ, inquam, opinionum varietate, quàm nihil ephebum juvenem determinare me posse sentiam; singulorum sententias exponere, et inter sese mutuò conciliare, si vires superant, curabo.

XI. Jam de Sacrorum Ordinum Ministro scribimus, Abbâtem, ab Episcopo benedictum, posse extrâordinariò jure Minòtes conferre; et fortassis speciali R. Pontificis delegatione Hypodiaconatum etiam, et Diaconatum, prout legimus, Cisterciensi Diocesis Cabillorénsis Abbâti ab Innoc. VIII. Anno 1489. concessum fuisse.

XII. Episcopatus autem à solis Episcopis ministrari validè potest et quidem pluribus ex Ecclesiæ præcepto.

XIII. Validè ordinationes habet Episcopus, quamvis hæreticus, schismaticus, excommunicatus, vel aliâ quavis ecclesiasticâ censura interitus.

XIV. Quidnam autem de Præsulibus Anglicis dicendum, iis maxime, qui hodierna die ritu illegitimo, et irrito inaugurati, eodem prorsus Sacerdotes, et Altaris Ministros consecrant? Putamus, nè validè quidem sacras ordinationes peragere?

XV. Fœmina, non secus ac Vir, saero nondum baptismo regeneratus, ordinum censetur incapax caractere initiari.

XVI. Non persistit, et quidem numquam perstitit, homini reluctanti collatus ordo.

CAP. XXVI.

DE MATRIMONIO.

Matrimonium honesta res est, juri naturæ, et divino summopere consentanea; signum præterea rei sacrae; effectrix etiã gratiæ unionis causa, et verissimum in nova lege Sacramentum.

II. Illius proxima materies sunt ipsi contrahentium actus, legitimusque contractus, quò per mutuum consensum exterius manifestatum, jus in propria corpora transferunt.

III. Ea tamèn lege, ut validus censeatur contractus, etiãsi nulla intersit utriusque in carnale commercium consensio.

IV. Lethali culpâ sese illigant, (communièr loquendo) filii, qui in vitis parentibus matrimonialem ineunt conventionem.

V. Quæ præterea per Procuratorem secundùm legis præscripta inter absentes celebrata, nihil ultra, ut valida, et sacramentalis evadat, exoptare videtur.

VI. Non officit alterius contrahentis inter præstandum consensionem simulatio, quominùs et uxorem duce-

re, et prolem ex eâdem susceptam procreare cogendus sit.

VII. Auctoritatem habent seculi Principes statuendi impedimenta, matrimônium civile contractum dirimentia, quorum impositio, si de eodem Sacramento sermo sit, jure censetur Ecclesiæ propria.

VIII. Hinc irrita declaranti Tridentinæ Synodo claudestina conjúgia, nèc facultas deesse potuit, nèc æquissima causa.

IX. Videtur probabilius, solemne religionis votum, non suapte naturâ, sed jure tantum ecclesiasticò, Matrimônium dirimere.

X. Quemadmodum et hujus Ministrum esse contrahentes ipsos, non Párochum.

XI. Jure naturæ verita est Polygámia: nihilominus culpândi non sunt Antiqui Patriarchæ, qui plúribus uxóribus usi fuere.

XII. Matrimônium consummátum omni tempore fuit indissolúbile, adeò ut nèquidem per libellum repudiij, Judæis à Móyse propter duritiam cordis permissum, ejus ligámen solveretur; quemadmodum nec solvitur in lege novâ per adulterium: ratum autem ex religiosâ professione nullum evadit.

P. A.

NON excidit hacrenus memoriâ, firmatum à nobis fuisse, (Cap. IX. Numm. I. et II.) summo opere in Theólogo commendari, ac veluti operæ pretium æstimandam omnis Historiæ, sive Ecclesiasticæ, sive Prophânæ cognitionem: de cujus exquisitâ notitiâ, arbitramur, quicumque demùm Chronologiæ, et Critices præceptionibus orbatus fuerit, posse sibi blandiri neminem. Huic verò æquissimæ Positióni, qui probé nóvimus, quantum chronologicis computis, et historicis

nat-

306
 narrationibus lumen, et splendorem accédât ex AA.
 Numismatum, et Monetarum investigatrice doctrinâ,
 addendum præterea existimâmus, hanc etiâ à Theô-
 logiæ candidatis oppotere utilissimam experi; nec sinè
 gloriâ à Viris Sapientibus excultum iri præstantissimam
 disciplinam. Omnibus porro, qui eâ de re egregio,
 copioso, nec inconcinno stylo disseruisse videntur,
 palmam jure præripuisse dixerim tria Hispanicæ Nati-
 onis ornâmentâ, Vincéntium Jô. Lastanosa, Antonium
 Augustinum, et Henricum Florézium, qui unânimi
 Eruditorum suffragiô tantum Scriptores inter cæteros
 eminent, quantum lenta solent inter viburna cupressi.
 Ille quidem Patrius Oscensis in *Numismatico Museo*,
 secundus in *Dialogis de Monetis* Tarraconensis Antistes,
 atque iste, Augustinianæ Religionis decor, in auro
 de *Veteribus Monetis* opere eô quidem eruditionis de-
 lectu tam sublime negotium persequuti fuere, ut dig-
 nissimi propterea, quos Tyrônes non minima curâ con-
 sulant, et diurnâ, nocturnâque manu Præceptores evol-
 verint, censeantur. Enim vero isthæc omnia jugi animi
 meditatione perlustrantibus, non incongruum nobis, aut
 intempestivum videri unquam potuit, si nonnullis sal-
 tem eorum, quæ de suo Viri celeberrimi protulere
 gazophylaciô, nostras Theses discere satagamus, at-
 que inter incundum agonem ipsa etiâ tuenda, defen-
 sandaque proponamus. Ergo lubenti quidem animo ser-
 monem texemus, sive metricum, sive solutum de An-
 tiquis Hispanicæ Nostræ Civitatibus, quæ Monetas cu-
 dendi legitimo jure potiebantur: verba dein faciemus
 de insignibus, vexillis, trophæis, et stemmatibus in
 plerisque nummis insculptis; mox de priscis earundem
 Urbium, et recentioribus nominibus; postremo de
 earum situ, et clymate, inspectis longitudinis, et la-
 titudinis gradibus. Utinam promissis, quemadmodum vo-
 luntas, ita et ingeniolum nostrum stare possit.

O. S. C. S. R. E. ET ERUDITORUM CRITERIO.

M.C.D. 2022